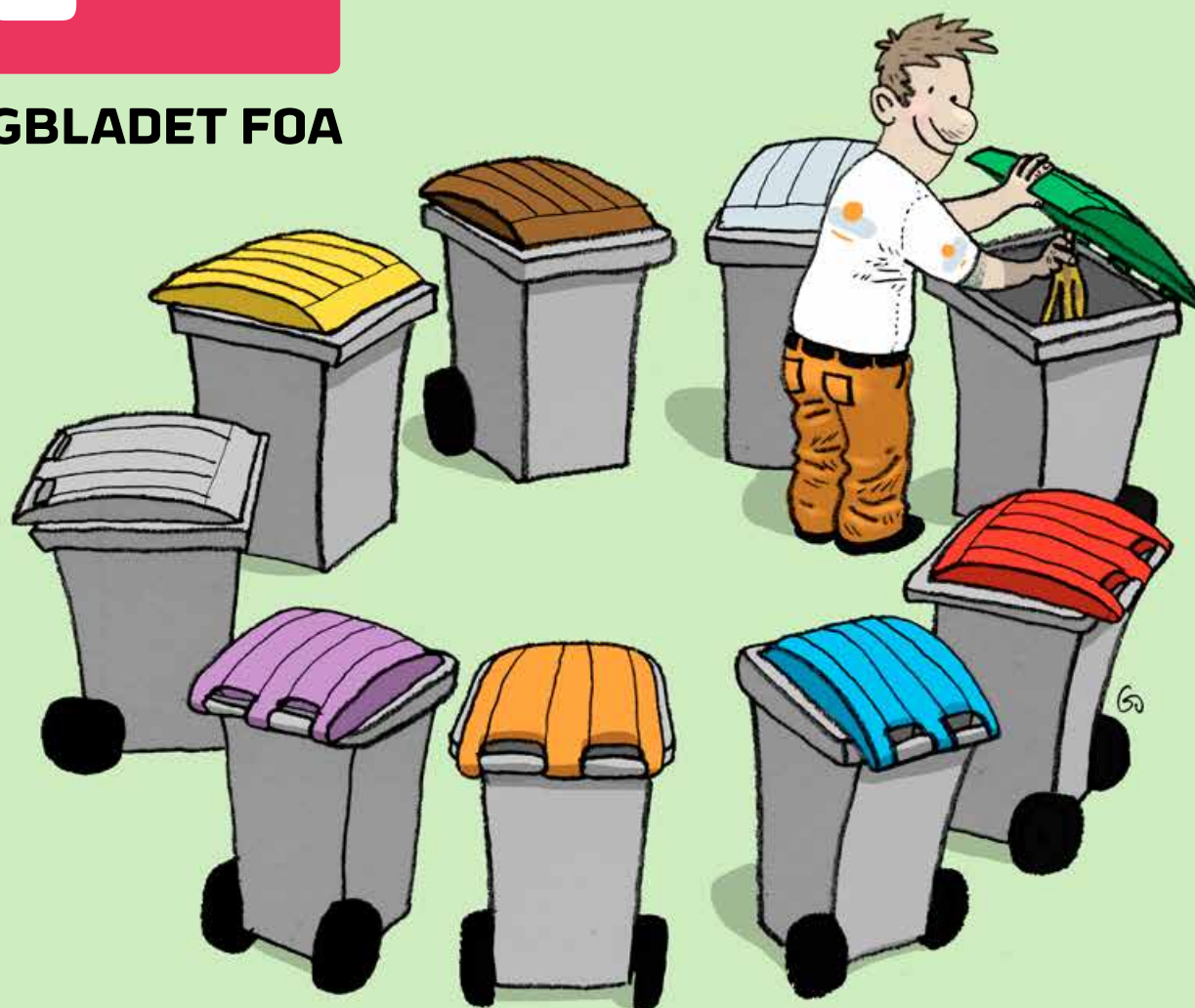

FAGBLADET FOA

**LIGESTILLING
BRANDKVINDER**

SIDE 18

TEKNIK & SERVICE

FOAS MEDLEMMER HAR IDÉERNE

KLIMA KAPLØBET

SIDE 26-33

Få rabat på en masse oplevelser

– se mere på **pluskort.dk**

PlusDyr.

ZOO byder på alverdens spændende oplevelser i sommerferien og mere end 4.000 fantastiske dyr.

10%

PlusOplevelser.

Sæt et kryds i kalenderen, og tag hele familien med i Tivoli Friheden, hvor mange gode oplevelser venter.

Spar op til 37%

PlusKlodser.

Uanset om du foretrækker fart, action eller hygge, er der masser af sjove oplevelser for hele familien.

Spar 139 kr. pr. billet

PlusForlystelser.

Sommer i Tivoli er en eventyrlig tid. Nyd en gåtur i Haven eller prøv nogle af de mange forlystelser.

Særpris

TIVOLI

PlusPjerrot.

På Bakken er der oplevelser, masser af underholdning, vilde forlystelser samt hyggelige restauranter.

20%

Bakken

PlusSjov.

Prøv Hundepurten, Svend Svingarm og alle de andre skøre forlystelser i BonBon-Land.

25%

FOA PlusKort.

Der tages forbehold for trykfejl og ændrede rabatafbalder. Læs vilkår og betingelser for rabatafbalderne på pluskort.dk

SNAPSHOT
BRANDKVINDER
SIDE 18

INDHOLD

Chefredaktørens leder

SIDE 4

**Fag og fremtid:
Regioner hjemtager ambulancer**

SIDE 6-7

FOKUS Mobning

Sådan ændrede plejecenter flere
års skidtsnak til godt arbejdsmiljø

SIDE 8-13

Groft sagt

SIDE 14

Min vej: Mød engageret sosu-lærer

SIDE 15

Formandens klumme & debat

SIDE 16-17

Snapshot: Kvinder slukker ild

SIDE 18-21

Fagligt talt

SIDE 22

Brug FOA: Erstatning skyldtes held

SIDE 24-25

INDBLIK Klimakapløberne

Stor undersøgelse: FOAs medlemmer
vil gerne deltage i klimakampen

SIDE 26-33

Tæt på: OK21

SIDE 34-35

Det virker: Damp desinficerer legetøj

SIDE 37

A-kassen: Feriedagpenge

SIDE 38

Mad på farten

SIDE 39

Det sker

SIDE 40-41

Quiz

SIDE 42

**FAG OG
FREMTID
REGIONER
VIL SELV
SIDE 6**

”
ALENE DET, AT MAN IKKE KAN FÅ ØJENKONTAKT MED SINE KOLLEGER,
NÅR MAN FORTÆLLER OM NOGET, GÅR DIREKTE I HJERNEN PÅ OS
I BOGSTAVELIGSTE FORSTAND. **SIDE 12**

MILLE MORTENSEN
FORSKER I MOBNING

VIRUSSEN SKYGGER FOR KLIMAET

LEDER | I det seneste halve år har tanker om smitte og sundhedsvæsen fyldt mere i vores hoveder end bæredygtighed og biodiversitet. Coronavirus har vendt op og ned på vores liv – herunder vores mere eller mindre miljørigtige vaner.

På plussiden har vi rejst mindre med bil, bus og fly. Vi har købt mere dansk, og mange af os har genfundet glæden ved den danske natur.

Omvendt har vi for at beskytte os brugt flere kemikalier og mere udstyr, der kun kan bruges én gang – mundbind, handsker, bestik, papirservietter og så videre. Det har vist sig at være nødvendigt.

På minussiden har coronasmitten ligeledes sat en stopper for topmøder, hvor landene skulle forpligte sig på politikker og strukturelle tiltag. Og flere kommuner, regioner og arbejdspladser har aflyst møder og snakke om for eksempel klimavenlig mad og grønne mål.

Lysten til at gøre noget for klimaet er ellers stor blandt FOAs medlemmer, fremgår det af en ny undersøgelse. Desværre oplever tre ud af fire, at ledelsen ikke inddrager dem tilstrækkeligt i klimatiltagene på jobbet. Det er bestemt ikke smart, for inddragelse af både borgere og ansatte er afgørende, hvis de gode intentioner skal gå fra strategi og salgsgas til reel handling og forandring.

Hvis virussen er en aktuel test på, om vi tager klimaet alvorligt nok, så kan medarbejderindflydelse og lytten til de gode idéer fra frontlinjen godt være den næste vigtige test. ★

Gitte Hejberg

GITTE HEJBERG
ANSV. CHEFREDAKTØR

LÆS MERE
OM OK21
SIDE 34

”

DESVÆRRE OPLEVER TRE UD AF FIRE, AT LEDELSEN IKKE INDDRAGER DEM TILSTRÆKKELIGT I KLIMATILTAGENE PÅ JOBET.

@GITTEHEJBERG

HVAD MENER DU?

Hvad er dit største ønske til OK21?

AF JOACHIM PLOUG HANSEN

Bedre normering er vigtigst

Louise Maria Dandanell

Social- og sundhedsassistent
Plejecenter, Jammerbugt Kommune

Jeg ved godt, at normeringer ikke er en del af forhandlingerne, men det burde de være. Vi har et enormt ansvar for de mennesker, der har brug for hjælp til at blive passet, og det vigtigste er, at vi er nok folk på gulvet til at klare det.

Lønstigning i kroner og øre

Henrik Wolsing Jensen

Teknisk serviceleder
Ishøj Skole, Ishøj Kommune

Jeg ønsker, at vores grundløn bliver højere. Og stigningen skal være i kroner og øre i stedet for procenter. Jeg får selv en udmærket løn, men som tillidsrepræsentant synes jeg, at 'mine' medhjælpere fortjener at blive værdsat højere, end de gør nu.

Kortere åbningstid

Charlotte Rye

Dagplejer
Daginstitutionen Vasegården
Ringkøbing-Skjern Kommune

Med en 48-timers arbejdsuge og ekstra rengøring har jeg følt mig presset. Og jeg forventer, at der stadig vil være ekstra fokus på rengøring i fremtiden. Derfor ønsker jeg, at der bliver skåret i åbningstiden, så rengøringen kommer til at indgå i de 48 timer.

NÆSTEN ALLE COVID-19-ARBEJDSSKADER ANERKENDT

Midt på sommeren meddelte Arbejdsmarkedets Erhvervs-sikring, at stort set alle foreløbige anmeldelser af covid-19 er blevet anerkendt som arbejdsskader. Det er vigtigt, for den anerkendelse er afgørende for, at der kan udbetales erstatning, hvis der opstår senfølger – og det skønnes, at de gener skal udløse en økonomisk kompensation.

KILDE: ARBEJDSMARKEDETS ERHVERVSSIKRING

FOTO: SCANPIX

FOTO: TOBIAS STJØSEN

BRÆNDER FOR AT TALE SOSU-FAGET OP

Historier om omsorgssvigt i ældreplejen har ikke taget modet fra den nyuddannede social- og sundhedsassistent Cecilie Brandt Lund.

”Tværtimod. Det giver mig mere blod på tanden, og jeg vil være med til at bære den fane, der kan skabe forandring, hvor der er behov for det,” siger hun.

Hun er ambassadør for uddannelsen og føler stor trang til at tale faget op. ”Vi må aldrig sige, at vi ’bare’ er social- og sundhedspersonale. Vi skal være megastolte af det – og forklare hvorfor.”

Læs mere
fagbladetfoa.dk/tal-faget-op

REDAKTION

Gitte Hejberg
ansv. chefredaktør
gith@foa.dk
Tlf.: 46 97 24 58

Morten Bruun
redaktionschef
mobr@foa.dk
Tlf.: 46 97 23 97

4

nye kommuner er på vej til at indføre røgfri arbejdstid. Hørsholm indfører det i 2020, hvorefter Hillerød, Gentofte og Lolland følger trop i 2021. I dag er 50 kommuner røgfrie.

KILDE: KRÆFTENS BEKÆMPELSE

KLIMAVENLIG MAD: LIDT HAR OGSÅ RET

Seks ud af 10 danskere vil gerne spise mere klimavenligt, men mange har ikke lyst til helt at undvære kød. Derfor har regeringen lanceret 22 tips på klimatips.dk til at gøre måltiderne lidt grønnere – ud fra mottoet, at det har et stort potentiale, hvis vi er mange, der ændrer lidt i vores madvaner. Det kan for eksempel være at strække portionen til flere ved at tilsætte revet rodfrugt til kødfarsen.

Læs mere
Klimatema side 26

Udgiver:

FOA

Staaings Plads 1-3
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
foa.dk
e-mail: foa@foa.dk

Satser på bedre arbejdsmiljø

To regioner er på vej til at hjemtage flere ambulancer fra Falck. Målet er blandt andet at skabe et bedre forhold for redderne og de andre ambulanceansatte.

AF JAKOB MELGAARD | FOTO: TOR BIRK TRADS

FRA FALCK TIL FOA

Når regionerne hjemtager ambulancedriften i de to regioner, bliver alle stillinger slået op. Samtidig overgår de fra en Falck-til en FOA-overenskomst.

- De får mellem 500 og 1.500 kroner mindre i løn om måneden.
- På årsplan skal de arbejde 100 timer mindre end nu.
- De får betalt frokost.

Det skal være en langt bedre oplevelse at sidde bag rattet i en ambulance. Og redderne, ambulancebehandlere og de andre medarbejdere skal have bedre muligheder for efteruddannelse og forfremmelse.

Sådan lyder nogle af de tungeste argumenter, som Region Midtjylland og Region Sjælland lokker medarbejderne med, når de to regioner i de kommende år atter overtager en del af den regionale ambulancedrift fra Falck. Eller 'hjemtager', som det hedder, når en offentlig opgave har været udliciteret til private firmaer.

"Vi arbejder på flere områder for at få et bedre arbejdsmiljø og give medarbejderne i ambulancerne bedre muligheder for kompetenceudvikling," siger Anders Kühnau (A), formand Region Midtjylland,

hvor man fra starten af næste år hjemtager 21 af 69 ambulancer fra Falck.

Region Sjælland vil fra 1. februar 2024 hente omkring halvdelen af regionens 66 ambulancer hjem. Her lægger partifælle Trine Birk Andersen (A), der er formand for udvalget for det nære sundhedsvæsen, også vægt på at få dygtigere medarbejdere.

"Hvis vi skal have et sammenhængende og fleksibelt sundhedsvæsen, så kræver det, at den stærke faglighed er i centrum, og det er noget af det vigtigste, når man snakker arbejdsmiljø: At man har fokus på kerneopgaven og på fagligheden," siger hun.

Ikke en spareøvelse

Reiner Burgwald, formand for Teknik- og Servicesektoren i FOA, er glad for hjemtagelsen af ambulancerne, som får en

AMBULANCEBEHANDLER TOBIAS WEBBER:

REGIONEN GIVER MIG FLERE MULIGHEDER

Selvom Tobias Webber vidste, at han ville gå ned i løn, så besluttede han sidste år at skifte sit faste job som ambulancebehandler i Falck ud med jobbet som ambulancebehandler og lægeassistent i Præhospitalet i Region Midtjylland.

"Jeg kunne godt tænke mig at køre lægebil, og hos Falck skulle man være

meget gammel i gårde for at få lov. Men hos regionen var det en mulighed," siger Tobias Webber om sit jobskifte til det offentlige.

Et skifte, han stadig er glad for. Også fordi det betyder, at han dagligt slipper for en masse administrativt 'bøvl'.

"Hos Falck skulle jeg hele tiden gå

med en blok for at holde styr på, hvad jeg havde ret til af tillæg. Havde jeg nu holdt 27 eller 30 minutters pause, når jeg blev kaldt ud? Nu ved jeg, at jeg møder 7.30 om morgenen og går hjem samme tid næste morgen. Det eneste, jeg skal holde styr på, er, om jeg har kørt over eller under 11 timer," siger Tobias Webber.

31-årige Tobias Webber er ambulancebehandler og lægeassistent og har kørt ambulance i otte år. Han oplever skiftet fra Falck til ansættelse i Region Midtjylland som en fordel.

større og større rolle i takt med, at man etablerer supersygehuse, centraliserer specialer og nedlægger akutmodtagelser.

”Opgaven, der skal løses præhospitalt af blandt andet vores medlemmer, bliver mere afgørende. Derfor er det helt oplagt, at man hjemtager ambulancerne,” siger han.

Hjemtagelsen skal også skabe konkurrence på området, men regionerne gør det ikke for at spare, siger Anders Kühnau fra Region Midtjylland.

”Mig bekendt er det ikke billigere at ansætte en redder på en FOA-overenskomst. Det her er ikke en spareøvelse,” siger han og tilføjer:

”Vi vil gerne hjemtage en væsentlig del af ambulancedriften for at skabe mere konkurrence på markedet og i sidste ende for at få bedre priser hjem på ambulancedriften.” ★

Det betyder, at han kan slappe mere af i arbejdet:

”Jeg behøver ikke holde styr på en masse ting for at føle, at jeg ikke bliver snydt. Jeg kan spise, når jeg er sulten og ikke, når overenskomsten siger, at jeg skal. Det er megafedt,” siger han.

Timelønnen er faktisk steget

Tobias Webber er også tillidsrepræsentant og ved godt, at mange vil kigge på lønnen, når de står i den situation, han stod i for

et år siden. Dengang var han selv skeptisk ved jobskiftet – og i dag tjener han da også omkring 1.000 kroner mindre om måneden.

”Men det er ikke hele historien. For jeg arbejder mindre, end jeg gjorde før, så min timeløn er sådan set steget. Desuden er der rig mulighed for at supplere med ekstravagter, men det er jo ikke ekstravagter set i forhold til Falck, for udgangspunktet er jo, at jeg i regionen arbejder mindre,” siger han. ★ REDAKTIONEN@FOA.DK

DE ØVRIGE REGIONER

Hovedstaden. To ambulancer drives af regionen, 55 af Falck og Hovedstadens Beredskab.

Syddanmark. 16 ambulancer er udliciteret til det private firma Responce, 56 drives af regionen i Ambulance Syd.

Nordjylland. Falck driver alle ambulancer. Regionen driver akutlægebiler og paramedicinerbiler.

SÅ FIK VI NOK

Efter flere år med grov mobning blandt kollegerne på Plejecenter Plushøj i Rødvig lykkedes det at vende den ødelæggende kultur til et sundt arbejdsmiljø.

FOKUS ER SKREVET AF LINNEA KADZIOLA, REDAKTIONEN@FOA.DK | FOTO: JØRGEN TRUE

Du har hovedet hele vejen oppe i røven på sygeplejersken. Tror du, du er bedre end os. Hvis du ikke kan lifte alene, er det nok ikke her, du skal blive.”

For godt to år siden var det sådan, nye medarbejdere på Plejecenter Plushøj i Rødvig på Stevns risikerede at blive mødt af deres kolleger. Dengang var Plushøj truet af lukning – og der herskede en mobbekultur med bagtaleri, onde kommentarer og ignorering.

Det hele kulminerede i sommeren 2018. 1. juni blev der budt velkommen til fire nye medarbejdere. To måneder senere havde tre af dem fået nok og sagde op. På grund af mobning.

Social- og sundhedsassistent Margit Lippert har arbejdet på plejecentret i 10 år. Hun lægger ikke skjul på, at det var en forfærdelig tid.

”Jeg havde hele tiden den der fornemmelse af, at der blev snakket om mig. Jeg følte mig holdt udenfor og var

**FÆRRE
BLIVER
MOBBET PÅ
JOBET**
SIDE 12

meget alene med arbejdsopgaverne. Til sidst følte jeg, at det var mig, der var noget galt med, og jeg måtte søge psykologhjælp,” siger Margit Lippert.

Mobning i det skjulte

Sommeren 2018 markerede dog også et vendepunkt. Det blev besluttet at bevare Plushøj, og 1. juli blev Yvonne Herzberg ansat som leder. En af hendes første opgaver var at hjælpe de tre nyansatte, der var bukket under for

mobningen og var på vej væk fra arbejdspladsen. Derefter kunne hun danne sig sit eget overblik.

”Jeg var overrasket over det lave faglige niveau, den rå tone blandt medarbejderne og den måde, der blev talt ned til borgerne på,” siger Yvonne Herzberg.

Med hjælp fra FOA Køge lavede hun en APV (arbejdspladsvurdering, red.), der kastede lys over den mobbekultur, der kom til udtryk ved grupperinger

For godt to år siden var det psykiske arbejdsmiljø i bund på Plejecenter Plushøj. Efter et lederskifte og en APV er der nu god stemning og plads til faglig kritik – og sosu-hjælper Erna Maruf, som netop er begyndt at læse til assistent, sosu-assistent Margit Lippert, leder Yvonne Herzberg og arbejdsmiljørepræsentant Trina Nissen har fået en god arbejdsplads.

FORTSÆTTES PÅ SIDE 10

Yvonne Herzberg
Leder

Erna Maruf
Social- og sundhedshjælper
(læser nu til assistent)

Trina Nissen
Arbejdsmiljørepræsentant

→ FORTSAT FRA SIDE 9

og konflikter mellem faggrupperne. Yvonne Herzberg kunne se, at det hovedsageligt udspillede sig blandt en gruppe på fem af de i alt 20 medarbejdere på Plushøj.

"Jeg havde først en forventningssnak med alle medarbejderne og var forstående over for, at de i lang tid havde gået uden en daglig leder i huset," siger Yvonne Herzberg med henvisning til, at hendes forgænger også havde stået for ledelsen på et andet plejehjem, mens Plushøj var truet af lukning.

"Hun havde altså ikke været til stede på Plushøj i dagligdagen og havde

ikke set, hvad der foregik. Men da mobningen fortsatte, fortalte jeg, at de fem måtte ændre adfærd eller kraftigt overveje at finde et andet arbejde," fortæller Yvonne Herzberg.

Styrket samarbejde

Et par stykker valgte at sige op, og herefter begyndte arbejdet med at genopbygge det psykiske arbejdsmiljø for alvor. Den indsats lykkedes – og det er social- og sundhedshjælper Erna Maruf glad for. Hun er den eneste af de fire, der blev ansat i juni 2018, der 'overlevede' den barske velkomst.

"Det var svært at være ny, og jeg havde det som en lus mellem to negle. Men det ændrede sig heldigvis," siger Erna Maruf, som netop er begyndt at læse til assistent.

Ifølge arbejdsmiljørepræsentanten, social- og sundhedsassistent Trina Nissen, skyldes det ikke mindst, at der er sat fokus på samarbejdet.

"Vi er blevet opmærksomme på, hvor

20%

af FOA-medlemmerne har været udsat for mobning på deres arbejdsplads inden for det seneste år. I 2017 var det 23 procent.

KILDE: FOA-SUNDERSØGELSE OM MOBNING, JUNI 2019

der er brug for ekstra hjælp. Før i tiden havde man sin egen gruppe, og så kunne de andre sejle deres egen sø. Nu rokerer vi på afdelingerne og arbejder sammen, fordi vi har tydeliggjort opgaver og ansvarsområder, sat fagligheden i højsædet og arbejdet målrettet med respekt for den enkelte kollega og beboer,” siger Trina Nissen.

Nu hviler jeg i mig selv

Endelig er der skabt en kultur med plads til faglig kritik. Og i modsætning til mobbeperioden behøver man ikke længere tage kritikken personligt – ligesom man heller ikke behøver at være bange for at såre kollegerne.

Det har betydet, at social- og sundhedsassistent Margit Lippert nu har genfundet sin sikkerhed og faglighed i sit arbejde og for første gang i flere år nu glæder sig til at gå på arbejde.

”Jeg hviler mere i mig selv nu,” siger hun. ★

GUIDE PLUSHØJS 7 RÅD TIL ET GODT PSYKISK ARBEJDSMILJØ

1. Grib ind ved den mindste mislyd.
2. Vis gensidig respekt for din kollega.
3. Respekt mellem faggrupperne og løsning af opgaverne.
4. Hav tillid til, at din kollega løser opgaven.
5. Faglig sparring i stedet for kritik.
6. Der skal være en klar opgavefordeling, så ingen er i tvivl.
7. Hver faggruppe har sine ansvarsområder, og alle ansvarsområder er lige vigtige.

KILDER: LEDER YVONNE HERZBERG OG AMR TRINA NISSEN

JEG BLEV HOLDT UDENFOR

Margit Lippert

Social- og sundhedsassistent

Plejecenter Plushøj, Rødvig på Stevn

Da mobberiet var værst, blev jeg ofte ked af det. Det skete for eksempel når ...

- jeg adskillige gange kunne læse på Facebook, at mine kolleger havde været sammen under private former uden at invitere mig og enkelte andre. De takkede hinanden for en hyggelig aften og sørgede for, at vi andre kunne se det.
- jeg talte med en kollega, og vi blev afbrudt af en anden kollega, der hilste hjerteligt på hende, jeg talte med, men ignorerede mig fuldstændigt.
- jeg havde travlt hos en borger, og en kollega ringede til mig og spurgte, hvad jeg lavede. Hun sagde bare: ’Det må du da hygge dig med’. Jeg vidste, at de som så mange gange før havde siddet et stykke tid og holdt pause, selvom de var klar over, jeg ikke var færdig.
- jeg brød ind i deres pause og sagde, jeg havde brug for hjælp. Kun en rejste sig modvilligt.

Færre bliver mobbet på jobbet

Hvert femte FOA-medlem har været udsat for mobning på deres arbejdsplads inden for det seneste år. I 2017 gjaldt det knap hver fjerde.

FOKUS MOBNING

Mobning rammer 20 procent af FOAs medlemmer på arbejdspladsen.

Det viser en medlemsundersøgelse, og selvom det resultat i sig selv ikke er opmuntrende, gemmer der sig alligevel en god nyhed bag tallene: Undersøgelsen fortæller nemlig, at mobning på arbejdspladsen er reduceret med tre procentpoint siden 2017. Og det glæder Jens Nielsen, forbundssekretær i FOA med ansvar for arbejdsmiljø.

"Vi har en forhåbning om, at det materiale, FOA sammen med arbejdsmarkedets parter har lavet for at forebygge mobning, er begyndt at virke. Det kan også være fordi, der er kommet en bevidsthed om problemet, og man taler om det på arbejdspladserne," siger Jens Nielsen.

Trods den positive udvikling er mobning stadig en større udfordring blandt FOAs faggrupper sammenlignet med den øvrige del af befolkningen, hvor 11 procent oplever mobning.

"Vi er så uheldige, at vores medlemmer er udsat for en større belastning i arbejdslivet, end man normalt er. Vi frygter, at det også går ud over de borgere, vi skal hjælpe," siger Jens Nielsen.

Han appellerer derfor til, at arbejdspladserne fastholder indsatsen for at komme mobning til livs.

"Tallet skal længere ned. Det lykkes

kun, hvis arbejdsfællesskabet er bevidst om, at mobning kan forekomme – og at der i arbejdsfællesskabet er enighed om kerneopgaven," siger Jens Nielsen.

Mobning stresser

Mille Mortensen er cand.mag. i psykologi på Københavns Universitet og forsker i mobning på arbejdspladsen. Hun forklarer, at der ikke skal meget til, før mobning har en stor effekt på udviklingen af stress.

"Alene det, at man for eksempel ikke kan få øjenkontakt med sine kolleger, når man fortæller noget, går direkte i hjernen på os i bogstaveligste forstand. Det aktiverer vores trusselssystem, og står det på længe nok, kan man få stresssymptomer," siger hun.

Det kommer også til udtryk i FOA-undersøgelsen. Her fremgår det, at blandt dem, der har været udsat for mobning, er der flere, der føler sig stressede, ligesom de har flere sygedage – sammenlignet med dem, der ikke har været udsat for mobning.

"For samfundet koster det mange penge, og på arbejdspladsen går det ud over arbejdsmiljøet og det faglige arbejde. Vi skal derfor stoppe med at placere skyld og skam hos den enkelte og i stedet tale om problemerne kollektivt," siger Mille Mortensen. ★

GUIDE

GØR MOBNING TIL ET FÆLLES ANSVAR

1

Fokuser på arbejdsfællesskabet

Mobning handler ikke om onde mennesker, men onde mønstre. En leder skal være særlig opmærksom på ikke at gøre det til den enkeltes problem eller ansvar, men forstå, at det er et tillidsfuldt og rummeligt arbejdsfællesskab, de skal udvikle. Også selvom de oplever, at konflikter primært udspiller sig blandt nogle få.

2

Find mobningens funktion

Inden man forsøger at løse problemerne, skal man som leder prøve at forstå, hvad mobning tjener af funktioner. Det kan for eksempel være, at personalet føler sig pressede til at skulle arbejde mere for færre ressourcer, og værner sig til at takle det ved at optræde uhensigtsmæssigt eller måske ligefrem grænseoverskridende overfor hinanden.

3

Opbyg psykologisk sikkerhed

Det handler om at udvikle en tillid og tryghed, så alle føler, de kan sige, hvad de har på hjerte uden frygt for at blive afvist, latterliggjort eller udstødt fra fællesskabet. Måden er at lytte anerkendende med respekt for hinandens oplevelser og følelser uden at (for)dømme dem.

4

Dyrk uenighedskultur

Vi oplever ofte virkeligheden forskelligt, og det er ikke noget problem at være uenige. Problemet opstår, når vi taler om hinanden i stedet for til hinanden. At skabe plads til uenighed og rummelighed af idéer øger kreativitet, effektivitet og gør arbejdsfællesskaber mere innovative.

5

Søg hjælp udefra

Man bliver let blind på egen praksis. Det er en god idé at hente hjælp udefra af professionelle, som kan kaste et nyt blik på den dagligdag, som problemerne udspiller sig i. Det er vigtigt, at vedkommende er klar over, at det ikke handler om at placere skyld og skam over enkelte personer, men i stedet arbejder for mere sammenhængskraft i arbejdsfællesskabet.

35%

af de medlemmer, der har været udsat for mobning, oplever høj grad af stress. Blandt dem, der ikke har været udsat for mobning, oplever 17 procent høj grad af stress.

KILDE: FOAS MOBNINGSUNDERSØGELSE, JUNI 2019

VENTETID

I tæt på to år har politikerne diskuteret nye vilkår for tidlig tilbagetrækning for Arne, Anne og alle de andre nedslidte på arbejdsmarkedet. Nu skal det være, siger beskæftigelsesministeren, som håber at lande en aftale dette efterår – før det er for sent for Arne og Anne.

ILLUSTRATION: GITTE SKOV

JENNIE NIELSEN, VINDER AF
POLITIKENS UNDERVISNINGSPRIS
I ERHVERVSSKOLEKATEGORIEN 2020

INGEN SKAL FØLE SIG DUMME

AF CECILIE UHRE | FOTO: HEIDI LUNDGAARD

I gymnasiet fik jeg 03 til min latineksamen, og min lærer sagde: "Jeg vidste godt, du var dum Jennie, men jeg vidste ikke, du var så dum." Mit mantra har lige siden været, at ingen skal føle sig dumme.

Efter min studentereksamen troede jeg, at jeg skulle være fotograf eller lærer, men så fik jeg sommerferiejob som ufaglært i hjemmeplejen på Langeland. Det var enormt givende at arbejde med mennesker. For første gang følte jeg, at jeg havde fundet min hylde. Jeg uddannede mig til social- og sundhedsassistent og arbejdede syv år på et bosted for mennesker med senhjerne-skade. Her tog jeg en efteruddannelse i neuro-pædagogik.

En dag fik jeg et opkald fra et psykiatrisk botilbud i Odense Kommune. De tilbød mig et job. Det var helt vildt at blive headhuntet.

I psykiatrien var der en kvinde med paranoid skizofreni, som ikke havde været uden for sin dør i et år. Jeg prøvede at få hende med ud mange gange, men hun stoppede altid ved døren. Her lå en sort måtte. En dag flyttede jeg den, og så gik hun ud. Jeg elskede at være i psykiatrien. Jeg kan godt lide at lykkes med at forstå folk, som andre ikke kan forstå.

Efter fire år ville jeg gerne prøve noget nyt. Jeg ville gerne arbejde mere elevrettet. Siden min tid på botilbuddet har jeg været praktikant-vejleder, og jeg kan vildt godt lide at se de frem-skridt, jeg er med til at skabe hos eleverne. Jeg søgte et undervisningsjob hos SOSU-Fyn. Og fik det. Jeg plejer at sige til eleverne, at hver gang, de har en succesoplevelse, skal de rulle den i glimmer og sætte den op på deres indre kamin-hylde og kigge på den, når de oplever noget udfordrende. Mange af dem har jo gennem deres skolegang fået at vide, at de ikke kan noget. ★

| CV |

2018: Underviser på SOSU-Fyn

2013-2017: Psykiatrisk bosted, Tornbjerggård

2007-2013: Bostedet Svovlhatten

2011: Specialpædagogisk efteruddannelse i neuropædagogik

2004: Uddannet social- og sundhedsassistent i Svendborg

2001: Sproglig student

EN SOMMER I MODVIND

STRIIBEN | Sidste år så vi dokumentar om daginstitutioner bag facaden, og denne sommer blev det plejecentre bag facaden. Lad mig sige det klart: Hverken nedværdigende sprogbrug, manglende faglighed eller omsorgssvigt kan forsvares. Det er slet ikke i orden, og vi skal medvirke til at sætte ind over for det, alt det vi overhovedet kan.

Men jeg er også blevet stærkt provokeret over dem, der har talt hele ældresektorens personale ned med nedværdigende beskrivelser af manglende empati, dårlig uddannelse, og hvad der ellers er blevet sagt af vederstyggeligheder i debatten. Vi har givet igen, men har også forsøgt at få debatten til at handle om, hvad vi kan gøre for at sikre, at det ikke sker. At forråelsen ikke får fat. Heldigvis har der været lige så mange reaktioner og fortællinger om, hvor glade borgere og pårørende er for FOAs medlemmer.

Der ER sket meget gennem de seneste 10 års besparelser i den offentlige sektor. Det er fakta, at arbejde under pres gennem mange år fører til, at tolerancetærsklen skubber sig, og at afmagtsfølelsen kan føre til kynisme og forråelse. Det er fakta, at der er blevet mindre tid til faglig refleksion, og at der er færre praksisnære ledere. Og det er også fakta, at der mange steder har udviklet sig en kultur, hvor ytringsfriheden er blevet til en tavshedskultur.

FOA fællesskabets arbejde for flere uddannede, flere på fuldtid, bedre arbejdsmiljø, arbejdsfællesskaber, bedre løn og arbejdsvilkår er ikke blevet mindre relevant. Vi skubber fortsat på. Vi skal også fortsat tage stærk afstand fra skjult kamera, det er IKKE vejen frem. Det skal FOAs medlemmer ikke udsættes for. Til gengæld skal vi passe vores arbejde, som om vi selv gik rundt med et kamera på skulderen.

Vi relancerer dialogspillet 'Sig det højt – gør det fagligt' og opfordrer til, at I bruger det på arbejdspladsen, så vi giver det bedste, vi har, og kræver til gengæld, at ressourcerne til at levere den ønskede kvalitet er til stede. Tag debatten med rank ryg og vær stolte af jeres fag. ★

MONA STRIIB
FORMAND

”

HVERKEN NEDVÆRDIGENDE SPROGBRUG, MANGLENDE FAGLIGHED ELLER OMSORGSSVIGT KAN FORSVARES.

@STRIIBMONA

HVAD
MENER
DU?

OM UDDANNELSE

Vi har plukket kommentarer fra en af debatterne på Facebook. Fagbladet FOA har ringet til Karina Fugl Jensen for at høre, hvad der fik hende til tasterne.

Deltag i debatten
facebook.com/foadanmark
Vi forbeholder os ret til at forkorte indlæggene.

FOA 8. juli kl. 10:25 · 🌐

Uddannelse til 110 % af dagpengesatsen

YES 🙌
... Se mere

HELENA MIKKELSEN
Forbundssekretær

FOAs medlemmer mangler flere kolleger ude på arbejdspladserne. Derfor er det en rigtig fed nyhed.

0:04 / 0:42

👍 Synes godt om 💬 Kommenter ➦ Del

Karina Fugl Jensen

Karina Fugl Jensen

Det burde være sådan fra starten af, at man kunne få, hvad der svarer til dagpengesatsen, så mange ikke hopper fra undervejs, da de skal knokle med ekstra arbejde ved siden af SU. Det ville også være skønt, hvis elevlønnen også svarede til dagpengesatsen, når man ikke får voksnelevløn.

KARINA FUGL JENSEN

DET VIL FÅ FLERE TIL AT SØGE IND

Det er en god idé, at ledige nu kan få tilbud om en dagpengesats på 110 procent for at starte på social- og sundhedshjælperuddannelsen. Jeg kender en del med børn, som er hoppet fra uddannelsen, fordi elevlønnen har været for lav, og de skulle have et arbejde ved siden af. Samtidig er der en masse lektier, og nogle gik ned med stress. Så jeg tror helt klart, at det vil få flere til at søge ind, hvilket jo er rigtig godt. Jeg ville dog ønske, at tilbuddet også gjaldt for dem, der søger ind på social- og sundhedsassistentuddannelsen. Jeg er selv i gang med uddannelsen og skal snart starte på hovedforløbet. Hvis jeg fik en løn, der svarede til dagpengesatsen i stedet for almindelig elevløn, ville det gøre det nemmere for mig, da jeg har to børn. Så ville jeg ikke behøve at arbejde ved siden af, og jeg ville have mere tid til at passe min skole. ★ JPHA@FOA.DK

ANDRE SKREV

8. JULI 2020

Birte Jensen

En god idé, når der mangler hjælpere. Forstår bare ikke, at der ansættes ufaglærte, når fast personale gerne vil op i tid. Men det kan ikke lade sig gøre – så hellere ansætte en masse unge ufaglærte afløsere. Det er ikke rimeligt. Det bør FOA være obs på.

8. JULI 2020

Anette Vejby Ebbesen

Fedt, at det er en realitet. Men inden det vælter ud med nye kolleger, kunne det være en god idé at kigge skolerne og praktikstederne efter i sømmene. Ellers får vi igen uddannet kolleger uden de rigtige forudsætninger til at kunne varetage opgaverne.

8. JULI 2020

Louise Marie Haislund Barnekov

Det er derfor, at der er gentagne sager om omsorgssvigt, fordi de uddanner alt for mange, som slet ikke passer ind i omsorgsfaget. Så det bekymrer mig.

SNAPSHOT | MANGFOLDIGHED

ILD I ØJNENE

En forvokset vandpistol. Skum, der ligner sne, men kvæler ild. Og en håndfuld kvinder, der brænder for at slå igennem i en mandsdomineret branche. Vi har været på skolebænken med Hovedstadens Beredskabs nye elevhold.

AF CECILIE UHRE, UHRE@FOA.DK | FOTO: VICTORIA MØRCK MADSEN

DET DUFTER AF BÅLRØG. Øjnene glitrer af spænding og forventning. På Slagelse Landevej i Korsør er fire af kvinderne på Hovedstadens Beredskabs elevhold ved at trække i brandtøjet.

I går øvede de røgdyk. I dag skal de lære nogle af de relativt nyere slukningsteknikker at kende.

”Jeg tror egentligt, at de fleste af os på holdet søgte ind, fordi vi ville være reddere, men brand har virkelig overrasket. Der er meget mere teknik i det, end jeg lige troede,” siger Pernille Helweg.

Handskerne er store, slangerne er tunge, og ilden, der skal slukkes, er varm på samme måde, som der må være i en ovn. Men brandkvinderne går til opgaverne med en brændende begejstring.

”Det er virkelig fedt,” siger Pernille Helweg.

Selvom kvinderne ikke kan mønstre samme fysik som deres mandlige holdkammerater – og selvom de er på vej ind i en mandsdomineret verden – er de ikke stødt på hverken fordomme eller udfordringer, der udelukkende kan tilskrives deres køn.

”Jeg oplever ikke, at det er sværere at være kvinde, og jeg oplever heller ikke, at der bliver passet mere på os, eller at vi får mindre ansvar, eller skal slæbe mindre,” siger Sisse Valsted.

Jan Bøgelund, der er instruktør på Rednings- og Sikkerhedscentret i Korsør, hvor øvelserne finder sted, mener heller ikke, at kvinderne er svagere led end deres mandlige kolleger.

”Hvad de ikke har i muskelmasse, har de i stædighed. Og så trækker de lidt den anden vej i forhold til den lumre undertone. Det giver en bedre energi og holdånd,” siger han. ★ UHRE@FOA.DK

MÅLET ER MANGFOLDIGHED

I Hovedstadens Beredskab er mangfoldighed et nøgleord, når der rekrutteres nye medarbejdere. Man vil blandt andet gerne have flere kvinder. Og derfor var det en særlig dag, da det nye elevhold startede på uddannelsen 1. marts: 6 ud af 10 elever er kvinder.

Fagbladet FOA fulgte holdet og var med, da fire af kvinderne og to af mændene midt i juni skulle gennemføre funktionsuddannelsen til brandmand.

Elevholdet består af Pernille Helweg, Sisse Valsted, Amanda Søgaard, Maja Rydahl Nielsen, Patrick Fitzgerald, Mads Kjær, Julie Wolsing, Mehmet Ali Kizilkaya, Karoline Johannesen, Silviu Andrei Partac.

PRIVATFOTO

LAD OS SIGE FRA OVER FOR FLOSKLERNE

FAGLIGT TALT | Tidlig tilbagetrækning er et af efterårets mest spændende politiske emner. Nu er ord jo taknemmelige, og desværre bliver der ikke tale om tidlig tilbagetrækning. Der bliver tale om, at nogle – måske – undgår at skulle arbejde, til de er 70 år eller mere. Det er *ikke* tidlig tilbagetrækning. Det er en katastrofe for mange mennesker og en falliterklæring for dansk fagbevægelse.

Retten til at gå på efterløn som 60-årig, som vi fik i 1979, er nu afløst af pligten til at arbejde i 50 år eller mere. For manges vedkommende en 'ret' til at imødesee en pensionisttilværelse med nedsat fysisk og mental styrke.

I Teknik- og Servicesektoren er vi mange mænd, og vi lever gennemsnitlig fire år kortere end kvinderne. Næsten alle FOAs medlemmer er kommet på arbejdsmarkedet, mens vi var teenagere, og uanset fag og job kan det i sig selv være skrækindjagende at skulle se frem til 50 års arbejde i samme fag.

Der er behov for et oprør. At der siges fra overfor alle flosklerne, der indebærer afvikling af velfærd – under påskud af at ville bevare den. Mange af FOAs medlemmer går på arbejde for at tjene til livets ophold og for at kunne få et fornuftigt indhold i fritiden. Vi tilhører ikke eliten, og vi arbejder ikke (kun) af interesse, og fordi vi gerne vil udfordres og udvikles fagligt.

Danmark knækker over i disse år, og i fagbevægelsen har vi en pligt til at sætte en anden retning. En retning, der styrker fællesskabet, og som har kampen mod ulighed i alle afskygninger som et fælles mål. ★

Reiner Burgwald

REINER BURGWALD
SEKTORFORMAND

”

RETTE TIL AT GÅ
PÅ EFTERLØN SOM
60-ÅRIG, SOM VI FIK
I 1979, ER NU AFLØST
AF PLIGTEN TIL AT
ARBEJDE I 50 ÅR
ELLER MERE.

REBOOT@FOA.DK

KORT
OG
GODT

KLOR MOD CORONA

Et højere klorindhold i svømmehallerne skal forhindre smittespredning med coronavirus mellem gæsterne. Det gælder især de svømmehaller med et niveau af klor på mellem 0,4 og 0,8 milligram klor pr. liter vand. Ifølge myndighederne bør klorindholdet være på minimum 0,8 milligram pr. liter vand.

KILDE: MILJØSTYRELSEN

FOTO: TOBIAS KOBORG

37 %

Så meget har Endelavefærgeren mindsket forbruget af brændstof på 12 år, primært ved at sejle langsommere og øge sejltiden en smule. I dag bruger færgeren 6.000 liter diesel og udleder cirka 500 tons mindre CO₂ end tidligere.

KILDE: FAGBLADET FOA

HÆNGT UD PÅ SOCIALE MEDIER

'Idiot', 'han skal lynchese' og 'fjols'. Sådan lyder nogle af de grove kommentarer, som medlemmer af FOA Søfart må lægge øre til på sociale medier, især Facebook. Derfor har FOA indledt en kampagne, der skal mindske chikanen. Blandt andet skal politikerne gøres opmærksomme på problemet, og medarbejderne skal tilbydes konflikt-håndteringskurser.

KILDE: FAGBLADET FOA

FOTO: TOR BIRK TRADS

Tidlig julegave til 100 ansatte

I Randers Kommune har de to tillidsrepræsentanter Karl Henrik von Benzon og Flemming Rasmussen sørget for en tidlig julegave til deres kolleger i form af en ekstra fridag. Efter at have været på kursus i arbejdstidsregler gennemgik de nøje overenskomsten i forhold til antallet af fridage og fandt ud af, at regnskab ikke helt stemte. 100 ansatte i Ejen-

domsservice kan derfor se frem til, at juleaften fremover bliver en betalt fridag. Og ved skudår tæller nytårsaften også som fridag. "Det kan betale sig at lave sådan en udregning, fordi det er lige pludselig mange fridage, det handler om," siger Karl Henrik von Benzon.

KILDE: FAGBLADETFOA.DK

”

Jeg mener ikke, at coronakrisen har ændret noget nævneværdigt i forhold til tidligere pension til nedslidte. Hvis det er et politisk ønske, bør man gennemføre det uagtet krisen.

BO SANDEMANN

ØKONOMIPROFESSOR VED AARHUS UNIVERSITET, TIL BT

”Jeg tudede, da jeg kom på førtidspension”

Sosu-hjælper Mirsada Totic blev slidt ned af sit elskede job. Kun ved et tilfælde opdagede hun, at hun kunne få erstatning.

AF ANNE METTE FUTTRUP | FOTO: LARS HORN

KEND DIN RET

HAR DU OGSÅ SMERTER?

Du skal anmelde det som en arbejdsskade, uanset om dine smerter stammer fra en ulykke eller skyldes langvarig nedslidning på jobbet. Sådan gør du:

- Gå til lægen med dine smerter. Lægen har pligt til at anmelde sagen til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES), hvis der er formodet eller konstateret erhvervssygdom.
- AES træffer afgørelser efter arbejdsskadeloven, blandt andet om der er sammenhæng mellem en sygdom eller en skade og arbejdsopgaver.
- Kontakt din tillidsrepræsentant eller FOA-afdeling og få hjælp til at køre en eventuel erstatningssag. De elementer, der afgør, om du kan få erstatning, er varigt men og tab af erhvervsevne. Udgifter til behandling vurderes også.

KILDE: FAGLIG SEKRETÆR LEIF VEST-BJERG-NIELSEN, FOA NORDJYLLAND

I efteråret 2015 blev Mirsada Totics smerter i ryggen så slemme, at hun måtte deltidssygemeldes fra sit arbejde som social- og sundhedshjælper på plejehjemmet Uttrupgård i Nørresundby.

Da hun var bekymret for, hvad det ville betyde for hendes mulighed for efterløn, ringede hun til FOA Nordjylland. Og den samtale ændrede hendes verden, fordi sagsbehandleren spurgte om årsagen til sygemeldingen.

”Jeg havde frygtelig ondt i ryggen og havde talt med min leder og min læge om det flere gange. Lægen sagde, at det var muskelspændinger og gav blokader, og min leder hjalp mig blandt andet til akut-fysioterapeut i kommunen. Men det blev bare værre, og da jeg for eksempel fik svært ved at give beboerne støttestrømper på, blev jeg deltidssygemeldt,” fortæller Mirsada Totic.

Lægen skal anmelde smerter

Hun havde nævnt for sin læge, at smerterne måske var en arbejdsskade, men da hun ikke kunne angive en dato for en specifik skade, afviste lægen tanken. Her var det så, at FOAs sagsbehandler i telefonen kom med den afgørende anbefaling:

”Jeg skulle gå til læge igen og forklare, at mine rygsmerter skulle anmeldes – også selvom der ikke var sket en ulykke. I dag er jeg lykkelig for det råd og for, at FOA kender lov og regler og har været med mig hele vejen.”

For rygproblemerne var ikke muskelspændinger. De skyldtes nedslidning, har Arbejdsmarkedets Erhvervssikring for nyligt vurderet. Siden sygemeldingen i 2015 har Mirsada Totic gennemgået to operationer for diskusprolapper, job-aflklaringsforløb, ressourceforløb, været op og ned i arbejdstid og forsøg med andre arbejdsopgaver.

Alt sammen i håb om igen at kunne arbejde med ældre, som hun elsker. Men det går ikke.

”Ryggen er ødelagt,” siger hun.

Jeg har mistet mig selv

I 2019 fik Mirsada Totic tilkendt førtidspension, og for nylig fik hun erstatning for tab af erhvervsevne. En erstatning, der kompenserer for, at hun ikke længere er i stand til at arbejde.

”Jeg tudede i flere dage, da jeg fik førtidspension. Det var som om, jeg mistede hele den gamle Mirsada – arbejdshesten, der identificerede sig med arbejdet. Jeg

er glad for, at jeg økonomisk kan klare mig. Men arbejde er det bedste, der findes, og jeg har stadig ikke accepteret, at jeg nu er pensionist. Jeg er kun 44 år,” siger hun.

Vi skal forebygge nedslidning

Forbundssekretær i FOA Jens Nielsen arbejder med arbejdsmiljø og glæder sig over, at Mirsada Totic har fået hjælp og erstatning. Men generelt er erstatninger ikke et mål i sig selv:

”Målet er at undgå tidlig fysisk ned-

slidning, så vi skal fokusere på forebyggelse. Hvis en person bliver sygemeldt eller delvis sygemeldt, bør arbejdspladsen straks spørge sig selv: Hvordan kan vi forebygge bedre? Give mulighed for nedsat tid? Bruge andre hjælpemidler? Vi skal også erkende, at fysiske problemer og tidlig pension kan medføre psykiske udfordringer, som vi skal tage hånd om,” siger Jens Nielsen og tilføjer:

”Mirsada har det som flertallet. Det er jo de færreste, der ønsker at blive førtidspensionist.” ★ REDAKTIONEN@FOA.DK

”Det var en tilfældighed, at jeg fik den rette hjælp og nu har fået erstatning,” siger Mirsada Totic.

DE FIK OGSÅ HJÆLP AF FOA

Birthe Nyberg Jensen FALDT OVER JULETRÆ OG MÅTTE STOPPE I JOB

19. december 2016 ville den nu 64-årige social- og sundhedshjælper Birthe Nyberg Jensen lukke en dør på den anden side af en tagterrasse på plejehjemmet Egelund i Kokkedal. Da hun i vinterkulden og mørket løb over terrassen, faldt hun over en wire til et juletræ. Hendes hofte gik af led, og hun knuste noget af sit bækken og blev indlagt på Hillerød Hospital. Siden har hun ikke været i stand til at arbejde, og nu har hun fået afsluttet sagen med hjælp fra FOA Nordsjælland. Birthe Nyberg Jensen er tilkendt seniorpension, og så har hun fået 2,3 millioner kroner i samlet erstatning.

Susanne Kaas ET KNÆK I RYGGEN ÆNDRERE ALT

”Det lød som en perlekæde, der gik i stykker.” Sådan beskriver social- og sundhedshjælper Susanne Kaas det knæk, der lød, da hun for 11 år siden forløjtede sig på en tung borger og ødelagde ryggen. I første omgang troede hun ikke, det var så alvorligt. Men hun huskede at anmelde uheldet som en arbejdsskade, og det var fornuftigt. Efter flere års kamp for at fastholde jobbet i Roskilde Kommunes hjemmepæleje, talrige behandlinger og masser af medicin endte hun nemlig på førtidspension – og i kraft af anmeldelsen fik hun med hjælp fra FOA Roskilde en samlet erstatning på knap 2,5 millioner kroner.

Har du brug for hjælp
Kontakt din FOA-afdeling
via foa.dk

KLIMAKAP

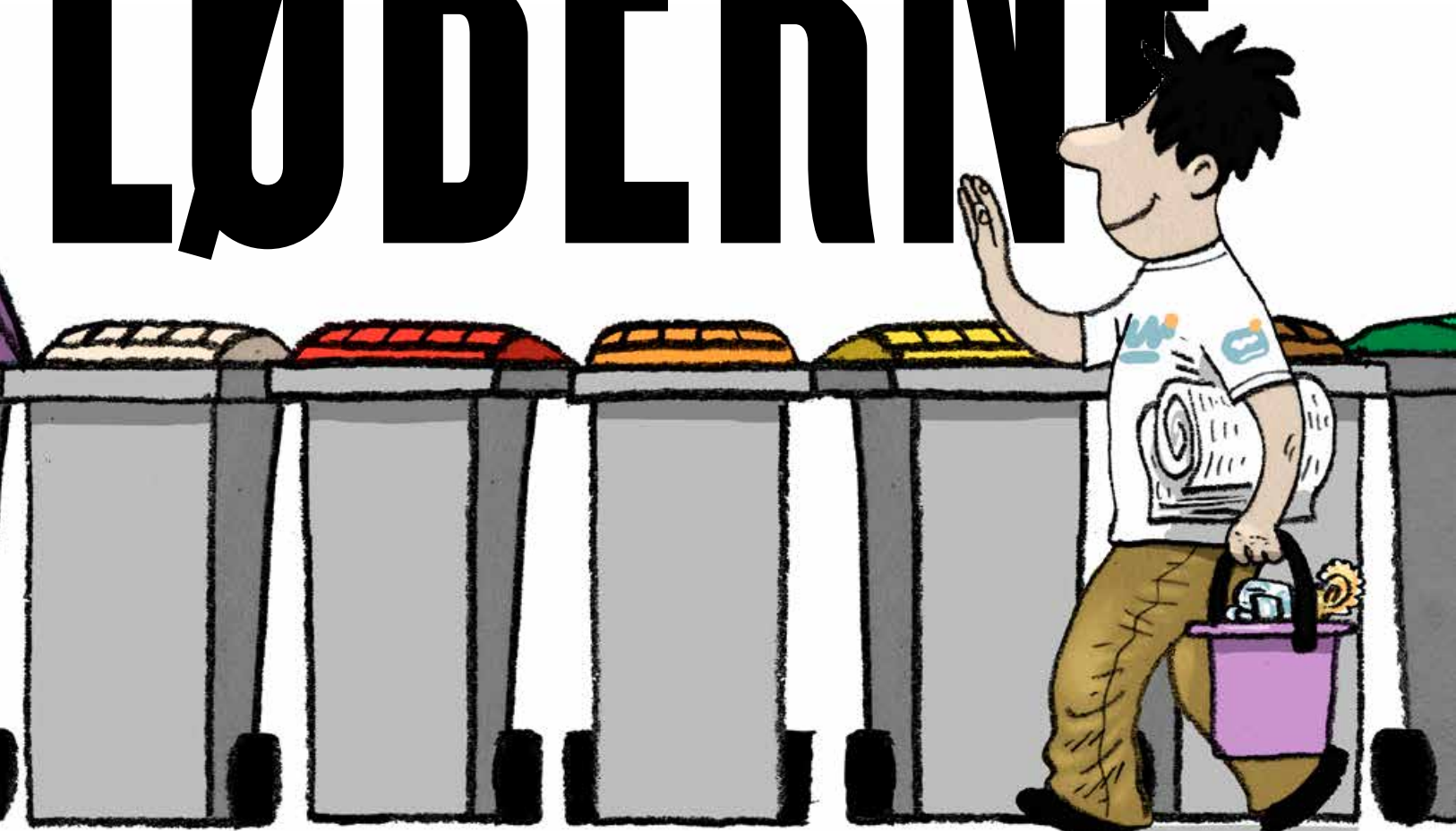
**FOA-MEDLEMMER:
VI VIL INDDRAGES**
SIDE 28

**PEDEL:
ELEVERNE SKAL
ENGAGERES
ENDNU MERE**
SIDE 30

**HER ER
JERES IDÉER**
SIDE 32

LØBERNE

Stort set alle taler om det. Om at reducere CO₂-aftrykket og dæmme op for klimaforandringer. Mange kommuner og virksomheder formulerer grønne mål og bæredygtighedsstrategier. Og så er der dem, der står med hænderne i de konkrete opgaver – på skoler, plejehjem, hospitaler og i dagtilbud. For FOA-medlemmer landet over er klimatiltag godt på vej til at blive forankret i hverdagen. De sorterer affald, sparer på strømmen, nedbringer madspild – og så har de mange idéer til den grønne omstilling.

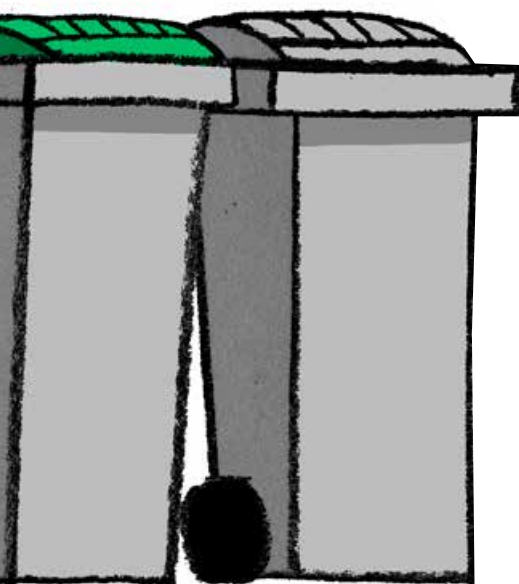
AF THOMAS BJERG | ILLUSTRATION: GITTE SKOV

FOA-MEDLEMMER:

VI VIL KÆMPE FOR KLIMAET PÅ JOBBET

Viljen til at gøre noget for klimaet på arbejdspladsen er stor blandt mange FOA-medlemmer, men de føler sig ikke inddraget, viser ny undersøgelse.

AF THOMAS BJERG | ILLUSTRATION: GITTE SKOV

Vi kunne sagtens sortere mere affald og bruge mindre engangsplastik. Kørslen ud til borgerne kunne organiseres bedre, så vi kører mindre i bil. Og så er der meget at spare, hvis vi smider mindre mad ud på plejecentre og hospitaler.

Lysten til at engagere sig og komme med idéer til at passe bedre på jordens ressourcer og belaste klimaet mindre er stor blandt FOAs medlemmer. Det fremgår af en ny medlemsundersøgelse, hvor der er kommet mere end 900 forslag og kommentarer til, hvad der allerede gøres på arbejdspladserne. Og hvad der kunne gøres bedre.

Arbejdspladserne bør gøre mere

Ifølge undersøgelsen ønsker syv ud af 10 FOA-medlemmer i høj eller meget høj grad, at arbejdspladsen bidrager til at håndtere klimaudfordringen. Men kun hvert fjerde medlem er helt eller delvist enig i, at ledelsen inddrager dem. Og kun hver tredje er helt eller delvist enig i, at ledelsen gør en stor indsats for klimaet.

Medlemmernes lyst til at gøre noget for klimaet står dermed i kontrast til deres følelse af, at ledelsen ikke inddrager dem i tiltagene. Og næsten halvdelen mener i høj eller meget høj grad, at arbejdspladsen bør gøre mere.

FOA: Lyt til medarbejderne

Engagementet blandt medlemmerne glæder Reiner Burgwald, der er FOAs talsperson for 'Broen til fremtiden', en alliance af blandt andre forskere og faglige organisationer. Men Reiner Burgwald, der også er formand for Teknik- og Servicesektoren i FOA, undrer sig samtidig over ledernes manglende inddragelse af medarbejderne.

"Ledelsen skal sikre, at initiativer og idéer drøftes med personalet og er et fast punkt på MED-/SU-møder. Idéerne er derude, men ledelsen skal systematisere indsamlingen af dem, så arbejdspladsen kan plukke de lavthængende klimafrugter. Indsatsen på arbejdet smitter af på vores måde at være forbruger på derhjemme," siger Reiner Burgwald.

Ekspert: Maden har størst potentiale

Den dobbelte effekt påpeges også af seniorkonsulent Inge Nilsson fra CON-CITO, Danmarks grønne tænketank.

”Det er rigtig positivt, når arbejdspladser beslutter at gennemføre klimatiltag. Det kan både nedbringe udledningen af drivhusgasser, men de kan også inspirere os til klimavenlig adfærd, når vi kommer hjem,” siger Inge Nilsson.

Mange af medlemmernes idéer vækker genklang hos hende. Hun peger på tre områder, hvor den mulige effekt vil være størst på FOA-arbejdspladser: Mad, transport og grønne indkøb.

”Det største potentiale er nok maden, hvor det er en god idé at omlægge til mere plantebaseret kost. Vores forbrug af kød ligger langt over et bæredygtigt niveau. Arbejdspladserne kan også gøre en forskel ved at reducere madspild.” ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

113 GRØNNE FORSLAG

Klimakampen er også en lønmodtagerkamp. Det er budskabet i den klimaplan, som Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) præsenterede først på sommeren.

Ifølge (FH) vil et ustabilt klima få det danske velfærdssamfund – skoler, daginstitutioner, sygehus, plejecentre – til at vakle.

FH's plan rummer ialt 113 forslag, der blandt meget andet handler om grøn omstilling, klimaafgifter og målrettet indsats for bedre uddannelse.

FH repræsenterer i alt 1,3 millioner lønmodtagere.

Læs mere
fho.dk/klima

TAGER PÅ GRØN TURNÉ

Fra slutningen af september til starten af november drager 'Broen til fremtiden' rundt i landet og holder et fyraftensmøde i hver af de fem regioner om klimaudfordringer og mulighederne for en grøn og social retfærdig omstilling. Møderækken er afhængig af corona-situationen.

Læs mere
broentilfremtiden.dk

DET GØR ARBEJDSPLADSERNE**50 % SVARER:**

På vores arbejdsplads arbejdes der i høj eller meget høj grad med sortering af affald.

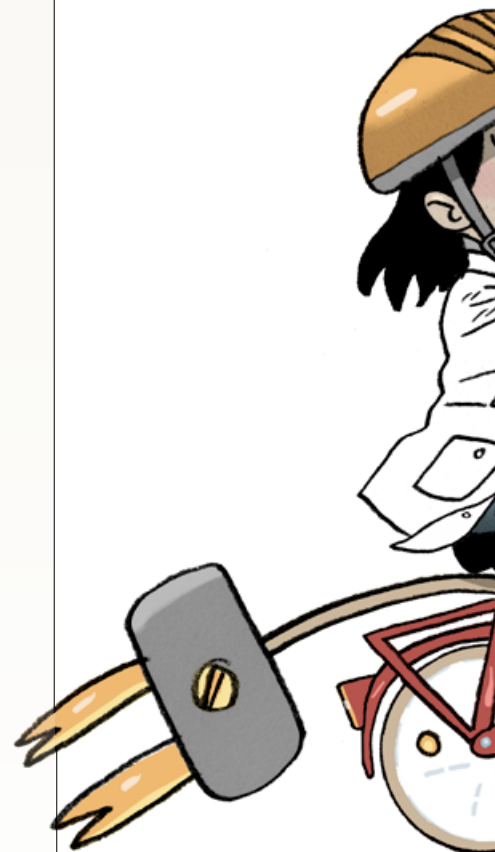
27 % SVARER:

På vores arbejdsplads arbejdes der i høj eller meget høj grad med at energioptimere bygningerne.

44 % SVARER:

På vores arbejdsplads arbejdes der i høj eller meget høj grad med at spare på el og varme.

Svarene gælder for medlemmer, der arbejder inden for teknik- og serviceområdet. I alt har knap 4.600 medlemmer medvirket i FOAs klimaudsøgelse.

TEKNISK SERVICEMEDARBEJDER:

Vi skal engagere eleverne endnu mere

Institutionerne i Holbæk Kommune skal være lige så gode til at sortere affald som borgerne, og servicemedarbejdere som Bo Larsen får nøglerolle.

AF THOMAS BJERG I FOTO: JØRGEN TRUE

Der står farvede beholdere i klasseværelserne på Gislinge Skole ved Holbæk. Hvide til papir, grønne til madaffald, røde til hård plast og en lille grå til brændbart.

Det har der gjort siden 2015, hvor skolen deltog i et affaldsforsøg. Forsøget gik i sig selv andre steder, men på skolen holdt de tekniske servicemedarbejdere Bo Larsen og Peter Nielsen stædigt fast. Nu står Bo Larsen som nøgleperson, fordi kommunen har besluttet, at institutionerne skal være langt bedre til at sortere affald.

"Vi har vigtige erfaringer, som vi kan føre videre. Det, som Peter og jeg blev instrueret i dengang, fortsatte vi med," siger Bo Larsen.

Institutionerne skal genbruge over 50 procent affald i 2022, og skolen skal derfor engagere børn og lærere mere. I dag tømmer børnene klassernes spande hver uge, og hvis der er plast eller metal i klassen, kan lærerne lægge det i spande ved personalerummet.

På græsset ved hovedindgangen står fire spande til bioaffald, metal, plast og glas. Men da Bo Larsen løfter lågene og

kigger ned, ligger det blandet sammen. Flasker, plast og mad.

"Hmh, der er plads til forbedring. Bioaffald har eleverne sværest ved. De smider sølvpapir sammen med madrester, mens de er suverænt gode til at sortere papir.

Vi skal engagere dem endnu mere. Især de mindste går meget op i det, når klasserne hver måned samler skrald på skolens område," siger Bo Larsen.

Lokale folk ved, hvad der virker

Først skal kommunen udtænke en større plan. En projektleder er ansat, og i marts holdt en ny projektgruppe med ledere, affalds-, miljø- og anlægsfolk møde.

Umiddelbart efter blev arbejdet sat på dvale på grund af coronakrisen, men nu skrues der op for for blusset, siger John Øllegaard, der er chef for Drift, data og vedligehold i Holbæk Kommune.

Ifølge ham var det ikke tilfældigt, at mødet i marts foregik på Gislinge Skole.

"Lokale folk som Bo får en afgørende rolle, for de ved, hvad der virker. Hvilke spande skal vi bruge, og hvor skal vi pla-

GUIDE SÅDAN HAR GISLINGE SKOLE SPARET PÅ EL OG VARME

LED-lys

Intelligente LED-lamper styrer lyset på gange og i lokaler ud fra behov og indkommende dagslys.

Vinduer

Nye lavenergivinduer og døre holder bedre på varmen.

Solvarme

Solceller giver supplerende strøm, og solfangere forvarmer skolens varme vand.

Varmestyring

Central styring sænker temperaturen på skolen, når den er lukket.

Ventilation

Skolen udskifter ventilationsanlægget i idrætshallen til et, der er mere energivenligt.

KILDE: TEKNISK SERVICEMEDARBEJDER
BO LARSEN

cere containerne? Vi skal lade os inspirere af deres erfaringer,” siger John Øllegaard.

Han forklarer, at det er mere kompliceret at sortere affald i kommunale bygninger end i private hjem. For arbejdsmiljø, brandsikkerhed, rengøring og bygningsreglement spiller ind. Målet er, at

institutionerne skal blive lige så gode som borgerne.

”Vores borgere er nærmest danmarksmestre og sorterer 56 procent. Det er vi herrestolte over. Men vores institutioner ligger i bund på landsplan, for vi har ikke haft en koordineret indsats før,” siger John Øllegaard. ★ REDAKTIONEN@FOA.DK

På Gislinge Skole handler det ikke kun om affaldssortering. Skolen har også solfangere og solceller – og på pedel Bo Larsens initiativ er alle pærer blevet skiftet til LED-pærer.

ET VÆLD AF GRØNNE IDÉER

Mere end 900 kommentarer og forslag har medlemmerne bidraget med i FOAs klimaundersøgelse – her er et uddrag.

LYT TIL OS OM INDKØB

Basispersonalet skal i meget højere grad inddrages i beslutninger om nyindkøb. Der fråses sindssygt meget med møbelindkøb, hvor der absolut ingen genanvendelse er. Mange millioner kroner er gemt og glemt i kældrene.

Social- og sundhedsassistent
i psykiatrien

HVORFOR HAVE LYSET TÆNDT OM NATTEN?

Lyset er på fuld knald om natten. Det ved jeg, fordi jeg også er nattevagt. Jeg har skrevet sååå mange gange til ledelsen og fået det samme svar hver gang. Det er for dyrt og koster for mange penge.

Social- og sundhedshjælper
på et plejehjem

SKIFTER TIL LED

På min arbejdsplads er vi i gang med at ombygge alle vores lamper, ca. 250 stk. til LED. Vi skal også i gang med at efterisolere og et nyt tag.

Rådhusbetjent

LAD OS KØBE OVERSKYDENDE MAD

Vi får varm mad udefra, og der bliver kasseret mere, end der bliver spist. Bedre planlægning af mellemmåltider. Giv personalet lov til at spise overskydende mad mod symbolsk betaling, som kunne gå til arrangementer for beboerne.

Social- og sundhedsassistent
på et plejehjem

VI BØR SPISE MINDRE KØD

Mindre svine- og oksekød, mere fjerkræ og vegetariske retter. Medarbejdere og familier kan få overskydende mad fra køkkenet med hjem.

Pædagogmedhjælper
i en børnehave

DET SKAL VÆRE NEMMERE AT SORTERE AFFALD

Vi kunne meget nemt affaldssortere på min arbejdsplads, men vi får ikke stillet ekstra containere eller skraldespande til rådighed.

Pædagogmedhjælper
i børnehave

GENANVENDER RESTER

At begrænse madspild er nok det vigtigste. Vi bruger mindre fade og ser på, hvordan vi kan genanvende rester i nye retter – indenfor Fødevarerstyrelsens rammer

Køkkenansat
i daginstitution

INDBLIK KLIMA

FLERE CYKLER, TAK

Jeg synes, at flere skal køre på cykel eller elcykel ud til borgerne. Det gælder også lederne. Hvorfor kan man ikke have cykel til rådighed i stedet for en bil? Godt for klima og motion.

Leder
i hjemmeplejen

SYNLIGGØR AFFALD OVER FOR FORÆLDRE

Vi skal i min institution til at nedbringe forbruget af plastik, stanniol, husholdningsfilm og plastikposer i børnenes madpakker. Det gør vi ved at inddrage børnene og forældrene. Vi vil samle alt affald fra madpakker og fra frugten og derved synliggøre, hvor meget affald det bliver til i løbet af en dag, en uge og måske en måned.

Pædagogmedhjælper
i en børnehave

MADEN BURDE LAVES PÅ PLEJEHJEMMENE

Alt mad bliver leveret i plastik fra storkøkken. Det er ikke klimavenligt. Maden skulle produceres på plejehjemmet, så det var frisk og mere klimavenligt.

Social- og sundhedshjælper
på et plejehjem

DET SIGER EKSPERTEN

Seniorkonsulent Inge Nilsson hos CONCITO, Danmarks grønne tænketank, ser et stort potentiale i, at arbejdspladser går forrest, så de kan inspirere til klimavenlige valg derhjemme.

De mange forslag, som FOA-medlemmerne er kommet med, er udtryk for et stort engagement. At gøre noget – også i det små – kan inspirere til videre handling. Desuden er det værd at understrege, at mange af de klimavenlige tiltag har positive sidegevinster i form af sundhed, løft af indlæring og bedre indeklima.

Mad

Det har stor betydning at reducere madspild. Men endnu vigtigere er, hvad der er på tallerkenen. Klimaaftrykket af fjerkræ er mange gange lavere end af oksekød, og i fremtiden skal vores kost være mere plantebaseret. Når der på arbejdspladser og i offentlige køkkener bliver serveret klimavenlig mad, har det en ambassadøreffekt. Hvis de grønne retter smager godt, giver det inspiration til vores egen madlavning derhjemme.

Transport

Det er lige i øjet, at arbejdsplad-

ser stiller cykler, elcykler og elbiler til rådighed, så vi reducerer brugen af fossile brændsler. Selv når man indregner produktion af batteri med videre, vil en typisk elbil i et klimaperspektiv være bedre end en fossilbil efter et par år – efter cirka 50.000 km. Det er også en god idé at styre hjemmeplejens bilflåde, så man udnytter kapaciteten bedst muligt.

Affald

Sortering af for eksempel glas og metal er godt for miljøet, men for klimaet er det plastik, det batter mest at sortere. Desværre kan meget af vores emballage ikke skilles ad, og vi får først den fulde klimaeffekt, når plastemballage er designet til reelt at kunne genanvendes.

Vær rollemodel

Vi skal uddanne fremtidens grønne generationer, og her spiller både daginstitutioner, skoler og forældre en stor rolle. ★

TÆT PÅ

OK21

Næste år skal 820.000 ansatte i staten, regionerne og kommunerne have nye overenskomster. Det er her, de næste års løn og arbejds-vilkår aftales. Nu inviteres FOAs medlemmer til at komme med deres ønsker.

MERE LIGHED I LØNNEN

”De lavtlønnede skal have mere,” siger FOA-formand Mona Striib for OK21. Samtidig understreger hun, at ingen krav ligger fast, før medlemmerne er blevet hørt.

AF FINN DANIELSEN | ILLUSTRATION: JØRGEN STAMP

Nu varer det ikke længe, før forhandlingerne om nye overenskomster på det offentlige arbejdsmarked for alvor går i gang. Og for FOAs vedkommende sker det med en stribe digitale stormøder, som forbundsformand Mona Striib regner med, der vil være interesse for.

Hun ved godt, at mange medlemmer har store forventninger til OK21. Men samtidig har coronakrisen sat sine spor, så hvad nu?

”Når der er økonomisk krise, skal vi prioritere, at de lavtlønnede får mest, og det bliver i høj grad FOAs kamp,” siger Mona Striib.

De andre må lytte til FOA

Hun peger på, at det for eksempel kan ske ved, at lønstigninger aftales i kroner og øre og ikke som hidtil i procent. Blandt fagforeningerne i Forhandlingsfællesskabet, som Mona Striib også er formand for, er der dog ikke just enighed om den sag.

”Men jeg synes, at man har ret til at være formand for sine medlemmer, selvom man også har rollen som formand for et forhandlingsfællesskab og skal balancere og finde løsninger. De andre kommer til at lytte til det her FOA-budskab, og kan det ikke forenes, må de jo afsætte mig,” siger Mona Striib.

Når lønstigninger gives i procent, betyder det mere og mere ulighed i lønnen blandt faggrupperne, og den udvikling vil FOA vende.

”Men jeg kan også love, at vi vil presse på, for at den samlede økonomiske ramme bliver så god som mulig.”

Medlemmerne skal høres

FOA er dog også leveringsdygtig i nogle ønsker, som er helt gratis for arbejdsgiverne. Mona Striib håber, at retten til fuldtid bliver et krav. Hun vil også gerne diskutere arbejdsfællesskaber med arbejdsgiverne, så tættere relationer mellem faggrup-

perne kan erstatte bureaukrati og regnearksledelse. Og så skal der nok kigges på arbejdstidsreglerne, mener hun.

”Det er jo helt horribelt, at vi skal lave løntjek for at sikre medlemmerne deres tillæg,” siger hun.

Aftalerne fra de nye overenskomster for FOAs privatansatte medlemmer i OK20 tjener også som inspiration for kravene til OK21. Der skeles nemlig ofte til de resultater, når det offentlige arbejdsmarked forhandler.

”Vi fik blandt andet nogle gode resultater om uddannelse af ufaglærte og en styrkelse af tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter,” siger Mona Striib og tilføjer:

”Men ingen krav ligger fast, før medlemmerne har været hørt.” ★

FIDA@FOA.DK

Læs mere
foa.dk/ok21

KØREPLANEN

27. AUGUST

Forhandlingsfællesskabet mødes med arbejdsgiversiden for at diskutere de overordnede linjer i OK21-forløbet

1-9. SEPTEMBER

FOA inviterer til digitale stormøder om OK21

1. OKTOBER

Sidste frist for at indsende krav til OK21 for medlemmer og FOA-afdelinger

29. OKTOBER

FOAs hovedbestyrelse og lokalafdelinger mødes til strategimøde, hvor OK21-kravene diskuteres.

9. NOVEMBER

Sidste frist for beslutning om FOAs krav til OK21

DECEMBER

Forhandlingsfællesskabet og FOA udveksler krav med arbejdsgiverne

JANUAR-FEBRUAR 2021

Forhandlinger om nye overenskomster med stat, kommuner og regioner – perioden kan forlænges af en evt. konflikt

1. APRIL 2021

Ny overenskomster træder i kraft

DET FIK FOAS PRIVAT-ANSATTE MEDLEMMER VED OK20

- Lønstigninger på 9,55 kroner i timen
- Særlig opsparing øges fra fire til syv procent
- Tre ugers ekstra forældreorlov
- Mere uddannelse til ufaglærte på plejeområdet
- Nye aftaler for tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter.

UFAGLÆRTE SKAL UDDANNES

Aftalen med Dansk Erhverv (DE) under OK20 vakte særlig begejstring i FOA, fordi den betød et stort gennembrud for uddannelse af ufaglærte. I den nye overenskomst med DE får ikke-uddannede på plejeområdet ret til at uddanne sig til social- og sundhedshjælper efter to års ansættelse, og de får voksenelevløn under uddannelsen. FOA mener, at aftalen kan bruges som inspiration til en lignende model på det offentlige område.

KAN PÅVIRKES AF CORONA

Offentligt ansattes løn skal følge med lønnen på det private område. Det har reguleringsordningen sikret i mange år. Stort set altid med positiv virkning. Men coronakrisen har haft negativ betydning for lønnen på mange private virksomheder, og det kan smitte af på lønnen i det offentlige. Selvom nogle privatansatte, herunder FOAs medlemmer, er sikret lønstigninger de kommende år, er det ikke tilfældet på store dele af det private arbejdsmarked, for eksempel i industrien.

Kompetence-
løft på alle
niveauer

HAR DU FREMTIDSSIKRET DIN VÆRDI PÅ ARBEJDSMARKEDET?

Med stærke almene kompetencer kan du bedre selv bestemme, hvordan dit arbejdsliv skal forme sig.

Du kan øge din værdi ved at få nye kompetencer gennem efteruddannelse på et af landets VUC-centre.

Du finder dit nærmeste VUC på
www.vuc-erhverv.dk

Scan og
læs mere

VUC-ERHERVERV
MERE END UDDANNELSE

LIVSSTILSHØJSKOLEN GUDUM NÆR FJORD, HAV OG SKOV

At vælge at tage på højskole er at åbne en dør til fællesskab, viden og fordybelse.

Tag på 2 ugers højskole og oplev livsglæde, inspiration, samvær og det gode højskoleliv.

LIVSSTILS
HØJSKOLEN

PRIS = 2.300 kr. pr. uge
Beløbet dækker eneværelse,
undervisning, fuld forplejning

Kontakt:
Livsstilshøjskolen Gudum
Højbjergvej 2, 7620 Lemvig
* Telefon 97 88 83 00
* info@Livsstilshojskolen.dk
* www.Livsstilshojskolen.dk

Vi tilbyder spændende 2 ugers **TEMAKURSER**.

Temakurserne giver dig inspiration til at sætte din personlige kurs - såvel under som efter dit ophold.

Vores undervisning byder på en bred palette af fag, der har dig og din trivsel i livet som omdrejningspunkt. Og som støtter både den psykiske, den fysiske og den sociale balance.

På et temakursus får du 10 tema-moduler, sang og morgensamling, morgenmotion, foredrag, vandgymnastik, højskoleaften samt tilbud om vejning med BMI-analyse samt NADA øreakupunktur.

* **BRYD VANER - BRYD GRÆNSER**
Kursusstart søndag 20/09 + 01/11

* **ANTI-INFLAMMATORISK LIVSSTIL**
Kursusstart søndag 06/09 + 18/10 + 29/11

* **MEDITATION I BEVÆGELSE**
Kursusstart søndag 04/10

Se flere temaer på vores hjemmeside

Sundhed, omsorg
og pædagogik

FOA bogshop

Få op til 20% i rabat når du køber lærebøger til din social- og sundhedsuddannelse eller din uddannelse til pædagogisk assistent.

Læs mere på foabogshop.dk

FOA

CORONA-DAMPEREN

I Ballerup henter de hver dag legetøj i daginstitutionerne og renser det for at forebygge smitte. Børns og pædagogers sygefravær er faldet markant.

AF JAKOB MELGAARD | FOTO: JØRGEN TRUE

Hvad var problemet?

På grund af corona måtte ungerne i kommunens institutioner ikke lege med legetøjet, uden at det skulle vaskes hver gang. Så tog vi kontakt til CPH Clean Air, som sagde, at de havde en metode til at rengøre legetøjet hurtigere end, når man vasker det i hånden.

Hvordan?

Ved at dampe det. Vi har tre varevogne, der to gange om dagen kører rundt til alle kommunens institutioner og henter alt legetøjet, der er lavet af plastik, metal, gummidyr og så videre. Alt hvad der ikke er stof eller bøger. Vi sætter legetøjet i nogle rullebure med hylder i og kører det til materialegården, hvor der står en rensecontainer med plads til 16 bure.

Hvad sker der så?

Dampen kommer fra en maskine med brintoverilte og noget andet kemi, som vi sætter ind i containeren. Det tager 12 minutter, hvor der udvikles en meget fin tåge. Så skal det virke i en halv time, og så skal det lufte ud i en halv time. Ifølge anvisningen bliver legetøjet så rent, at børnene kan spise af det, for børnene gumler jo også på de her plastikdyr.

Fortsætter I også efter corona?

Vi har jo ikke spekuleret på det, men åbenbart har man oppe i systemet kunnet se, at børnene ikke har været så meget syge. Så jeg kunne godt forestille mig, at man fortsætter med det, måske ikke ligefrem to gange om dagen, men måske en enkelt. ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

DET
VIRKER

DEL DINE FIF

Har du et arbejdsredskab eller en metode, som virker på din arbejdsplads, så skriv til mobr@foa.dk.

Hvis vi bruger det i bladet, får du et gavekort på 250 kroner til Coop.

BALLERUP KOMMUNES 'DAMPER-FLÅDE'

- Tre varevogne med rullebure, der besøger kommunens 30 institutioner to gange om dagen.
- En rensecontainer på materialegården med en dampmaskine – til legetøjet fra de to af bilerne.
- En dampmaskine, der kan sættes direkte ind i den tredje varevogn.

I CV I

Navn: Kim Moustgaard, 51 år
Uddannelse: Bygnings-snedker

Stilling: Teknisk service-medarbejder i Center for ejendomme i Ballerup Kommune

HUSK!**23. september**

kan du udfylde dit dagpenge- eller efterlønskort på foa.dk. Se oversigt over alle datoer på foa.dk/udbetalingsperioder.

Husk at udfylde din Joblog

Mindst en gang om ugen skal du skrive de job, du søger, i en digital joblog – enten via foa.dk/akassen eller jobnet.dk. Du skal logge mindst 1-2 job om ugen, så du som minimum logger 6 job over en periode på 4 uger. Derudover skal du hver måned gemme mindst én jobansøgning i din joblog. Det kan få konsekvenser for dine dagpenge, hvis du ikke opfylder disse krav.

Nyt job?

Find dit nye job på FOA Job via foa.dk/akassen.

Digital post

Vi sender ikke længere breve med posten, men udelukkende til din indbakke på foa.dk/min-post. På Mit FOA i øverste højre hjørne på hjemmesiden kan du se og evt. ændre, hvordan du får besked om digital post. Vi anbefaler, at du både får besked pr. mail og sms.

A-KASSENS CALLCENTER – en udvidet service til dig

Hvis du har brug for at kontakte a-kassen uden for normal åbningstid, kan du ringe til callcentret på tlf. 46 97 10 10. Vi har åbent mandag til fredag kl. 16-20. Her kan du få hjælp, når du har brug for det.

TJEK DE NYE REGLER OM FERIEDAGPENGE

AF METTE WIEDERHOLT PEDERSEN

Som du nok ved, er der kommet nye ferieregler fra 1. september 2020. Som noget nyt vil du fra 1. september 2020 optjene feriepenge løbende en gang om måneden.

Hvis du modtager dagpenge eller feriedagpenge fra a-kassen, vil du hver måned optjene et antal dage med feriedagpenge på baggrund af de ydelser, du har fået udbetalt. Det samme er tilfældet, hvis du er medlem af en a-kasse og får udbetalt barselsdagpenge, uden at du samtidig optjener ret til ferie efter ferieloven.

Optjener op til 2 dage om måneden

Du vil som hovedregel optjene ret til 2,08 dage med feriedagpenge, for hver gang du har fået en måneds fulde ydelser. Det betyder, at du på et ferieår vil optjene op til 25 dage med feriedagpenge, hvis du har fået fulde ydelser i hele året. Hvis du kun får ydelser i noget af tiden, vil du optjene et færre antal dage.

Så snart du har optjent et antal dage, kan du få dem udbetalt, hvis du holder ferie. Du skal altså ikke som tidligere vente på, at ferieåret slutter, før du kan få dem udbetalt. Du skal dog opfylde en række betingelser, før du kan få feriedagpenge udbetalt. Læs mere på foa.dk/feriedagpenge.

Kan udbetales i op til 16 måneder

Du vil fremover optjene feriedagpenge i perioden fra 1. september til 31. august. Feriedagpenge kan udbetales i perioden

fra 1. september til 31. december året efter – altså over en periode på 16 måneder. De feriedagpenge, som du optjener fra 1. september 2020 til 31. august 2021, kan du derfor få udbetalt fra 1. september 2020 til 31. december 2021.

Vær opmærksom på, at fristen for at søge om feriedagpenge udløber 31. januar. Hvis du ønsker at få udbetalt feriedagpenge for perioden 1. september 2020 til 31. december 2021, skal du derfor søge om at få dem udbetalt senest 31. januar 2022. ★ REDAKTIONEN@FOA.DK

HAR DU FERIEDAGPENGE TIL GODE?

Hvis du har optjent ret til at få udbetalt feriedagpenge i perioden 1. maj 2020 til 31. august 2020, kan du søge om at få dem udbetalt frem til 31. maj 2021.

Du kan dog kun få dem udbetalt, hvis du har holdt ferie i perioden 1. maj 2020 til 31. august 2020, og hvis du opfylder de almindelige betingelser for at få udbetalt feriedagpenge.

Du vil i foråret 2020 have modtaget et brev fra din a-kasse, hvis du har optjent ret til feriedagpenge frem til 31. august 2020.

I brevet kan du læse, hvilke betingelser du skal opfylde for at få feriedagpengene udbetalt.

AUBERGINESALAT

Savner du inspiration til en velsmagende madpakke, der kan holde energien oppe, så kig med her. På varme dage er det godt med en fyldig salat, for eksempel med bagt aubergine.

AF KATRINE KLINKEN | FOTO: LINE FALCK

Snack danske æbler, blommer og pærer i sensommeren

Auberginesalat med yoghurt, brødschips og mandler

2 portioner

1 stor aubergine
1 spsk. olie
1 tsk. salt
1 daggammelt arabisk fladbrød eller pitabrød
50 g mandelsplitter
100 g yoghurt 10 %
(fast type)
2 fed hvidløg

Tænd ovnen på 200 grader

Skær auberginen ud i stykker på 3 x 3 x 3 cm. Vend dem sammen med olie og salt på bagepapir.

Bag dem 15 minutter i ovnen, til de er møre.

Skru ovnen ned til 150 grader. Skær brødet ud i små firkanter, læg dem på bagepapir og rist dem sprøde sammen med mandlerne 7-8 minutter.

Bland yoghurt med knust hvidløg. Vend bagt aubergine i. Vend sprødt brød og mandler i, når salaten skal spises.

Katrine Klinken er kok og ernærings- og husholdningsøkonom og arbejder som madskribent.

Læs mere
[instagram.com/katrineklinken](https://www.instagram.com/katrineklinken)

TIP!

Kom sprødt drys i en boks for sig. Drys på salaten, når den skal spises

DET
SKER

FREDERIKSSUND

Seniorklubben. 16. sept. – bemærk tidspunkt og 2 arrangementer samme dag. Generalforsamling kl. 11.30-13: Vi byder på lidt at spise og drikke kl. 11.30-12, dernæst afholdes den ordinære generalforsamling med dagsorden jf. lovene. Indkomne forslag skal være bestyrelsen i hænde senest 14 dage før. Tilmelding til kasserer Anny Lorentzen på 29 60 02 39 eller annylorentzen@hotmail.com senest 1. sep. af hensyn til forplejning. Efter generalforsamlingen fortsættes med det planlagte medlemsmøde: kl. 13.30-16: 'Bryghuset-Svendborg-

Demensby', hvor en medarbejder fortæller om baggrunden for at lave en demensby. 21. okt. kl. 13.30: 'A blast from the past' – Gorm Clausens spændende foredrag om 50'ernes Rock'n'Roll. 18. nov. kl. 13.30: 'Livet i en flygtningelejr i Palæstina' – bedemand Dennis Tobiassen fortæller om sine oplevelser i Palæstina udsendt af Mellemfolkelig Samvirke.

HORSSENS

Afdelingen. 6. dec. kl. 10-12.30 eller kl. 14-16.30: Juletræ på Scandic Bygholm Park i Horsens. Oplysninger om billet salg i næste blad. **Seniorklubben.** 8. sep. kl. 14: Vi får besøg af Hanne Petersen, tidl. afd. formand i FOA Horsens. Nu repræsentant for Røde Kors i Horsens. Hun vil fortælle om det humanitære arbejde hjemme/ude i verden. Derudover har Hanne en person med sig, der kan fortælle hvordan

man yder førstehjælp ved brug af en hjertestarter. 22. sep. kl. 13-ca. 16.30: Tur til Klostermølle. Naturvejleder Peter Damgaard vil vise og fortælle os om området. 6. okt. kl. 14: Formanden for Lungeforeningen i Horsens, Klaus Skjærlund fortæller om opstart af foreningen i Horsens. For at deltage i seniorklubbens program, skal du være medlem. Årlig kontingent 160 kr. Formand Dorrit Bank på 60 19 70 16. Kasserer Sonja Møller Andersen på 60 71 17 80. Begge træffes bedst ml. 17-18.

ODENSE

Seniorklub. 8. sep.: Besøg på Glasværket, Havnegade 13, Odense. Vi mødes ved Glasværket, hvor vi får et foredrag og rundvisning. Bagefter er der kaffe og kage samt socialt samvær. Hvis du ønsker at deltage, så kontakt formand Gerda eller næstformand Inge. Tlf.nr. – se liste først i programmet. 22. sep.: Udflugt til Fejø. Turen er betalt. Vi kører til Spodsbjerg og tager færgen til Lolland. Ombord på færgen får vi kaffe og rundstykker. Derefter kører vi til Kragerø, hvor vi sejler til Fejø. Her mødes vi med en lokal guide, der tager os rundt på øen. Vi spiser middag på den hyggelige Fejø Kro. Forventet hjemkomst til Odense kl. 19.15 og Nyborg ca. kl. 20. Der er plads til flere, og turen koster 500 kr., ikkemedlemmer 695 kr. Afgang: Vejbøden Nyborg kl. 5.45, Dannebrogsgade kl. 6.25 og Amtsgården

Ørbækvej 6.45. 6. okt.: Udflugt til Tåsinge m.m. Afgang: Vejbøden Nyborg 9, Dannebrogsgade 9.45, og Amtsgården Ørbækvej kl. 10.05. Vi kører til Landet kirkegård på Tåsinge, hvor vi skal se Elvira Madigan og Sixten Sparres gravsted. Derefter til Bregninge Mølle, hvor vi spiser middag. Bagefter går turen til Skovsgaard gods på Langeland. Her skal vi se udstillinger, som giver indblik i livet tilbage i tiden. Turen slutter med kaffe og kage v. bussen. Forventet hjemkomst ca. kl. 17.30. Pris 300 kr., ikkemedlemmer 455 kr. Mindst 40 skal deltage, for at turen bliver til noget. 20. okt. kl. 9.30-10: Tilmeldinger til indkøbstur og julefrokost pris 425 kr., ikkemedlemmer 525 kr. Kl. 10-12: Birthe og Erik Hviid kommer og fortæller om deres tur til Afrika, hvor de er frivillige på 12. år. De er der nogle måneder hvert år på et børnehjem i Kenya, afholdes i FOA, Vesterbro 120, Odense.

SILKEBORG-SKANDERBORG

Teknik- og Servicesektoren. 22. okt. kl. 19-21.30: Generalforsamling i FOA-Huset, Dalgasgade 24, Silkeborg. Spisning fra kl. 18-19. Dagsorden jf. lovene. Alle medlemmer modtager skriftligt materiale på mail senest 14 dage før. Dagsorden og indkomne forslag m.v. kan læses på foa.dk/silkeborg-skanderborg under Teknik- og Servicesektoren eller bestilles i afdelingen 14 dage før på 46 97 20 20.

Social- og sundhedssektoren. 4. nov. kl. 17-ca. 21.30: Generalforsamling på Skanderborg Park, Skovsvinget 10, Skanderborg. Dagsorden jf. lovene. Forslag skal være sektoren i hænde senest 14 dage før. Alle medlemmer modtager skriftligt materiale på mail senest 14 dage før. Materialet vil være tilgængeligt senest 21. okt. på foa.dk/silkeborg-skanderborg under Sosu-sektoren eller bestilles i afdelingen på 46 97 20 20. Faggrupperepræsentant er fra kl. 17-18. Der vil ifm. med generalforsamlingen være spisning fra 18-19 samt kaffe med kage under selve generalforsamlingen.

Pædagogisk Sektor.

11. nov. kl. 19: Generalforsamling på Skanderborg Park, Skovsvinget 10, Skanderborg. Dagsorden jf. lovene. Forslag skal være afdelingen i hænde senest 14 dage før. Materialet vil være tilgængeligt senest 27. okt. på foa.dk/silkeborg-skanderborg under Pædagogisk Sektor eller bestilles i afdelingen på 46 97 20 20. Alle medlemmer modtager skriftligt materiale på mail senest 14 dage før. Der vil i forbindelse med generalforsamlingen være spisning fra 18-19. Bemærk der er tilmelding til spisningen. Der er kaffe med kage under generalforsamlingen.

SKIVE

Seniorklubben. 17. sep. kl. 10: Tur til Asra – arbejderhistorisk samling i Herning. Afgang fra FOA kl. 10. Hjemkomst

ca. kl. 17. Pris for medlemmer 200 kr., ikkemedlemmer 250 kr. Inkl. 1 øl eller vand, 1 burgerbolle samt kaffe m. brød. Tilmelding senest 10. sep. 22. okt. kl. 14: Banko i FOAs mødelokaler, Jægervej 12, Skive. Der vil være kaffe m. brød. Pris 40 kr. inkl. 3 plader. Derudover kan der købes 3 ekstra plader for 10 kr. Tilmelding skal ske senest 15. okt.

SYDFYN

Afdelingen. 10. sep. kl. 16-17.30: Velkomstmøde for nye medlemmer i FOA Sydfyns lokaler. 16. sep. kl. 19-22: Generalforsamling i FOA Sydfyns lokaler. **Pædagogisk Sektor.** 28. okt. kl. 17.30-20: Sektorårsmøde i FOA Sydfyns lokaler. **Teknik- og Servicesektoren.** 4. nov. kl. 17-21: Sektorårsmøde i FOA Sydfyns lokaler. **Sundhed- og Servicesektoren.** 25. nov. kl. 17-22: Sektorårsmøde i FOA Sydfyns lokaler.

SØNDERJYLLAND

Afdelingen. 18. nov. kl. 18: Generalforsamling på Agerskov kro. Dagsorden jf. lovene. Indkomne forslag herunder forslag til valg, skal være afdelingen i hænde senest 21 dage før generalforsamlingen. **Seniorklubben.** 16. sep. kl. 14: Besøg af en, som viser film og fortæller om sin rejse til Nepal i FOAs mødelokaler på Brundevej 2, Røddekro. Tilmelding senest 11. sep. på foa.syd.dk. 21. okt. kl. 14: Lottospil i FOAs mødelokaler på Brunde 2, Røddekro. Tilmelding senest 16.

MEDLEMSPUSEN

Vindere i juni 2020

Hovedpræmievinder

Anne Louise Grønberg Kjeldsen
FOA Vendsyssel

Gavekort til Coop

Trine Lise Suovanen, FOA SOSU
Grethe Cardel Jørgensen, FOA Odense
Bente Pedersen, FOA Århus
Ella Marianne Andersen, FOA Frederikssund
Jeanette Beyer Larsen, FOA Roskilde

Hovedpræmien er et weekendophold for 2 på et Comwell-hotel i Danmark. Desuden har vi hver måned 5 Coop-gavekort til en værdi a 300 kr. Nye deltagere er velkomne på foa.dk/medlemspussen

KONTAKT FOA

FOA, forbundshuset
Staunings Plads 1-3
1790 København V

Telefon: 46 97 26 26
Åbningstid:
Mandag-torsdag
8.30-16.00
Fredag 8.30-15.00

FOA-afdelinger

Afd. 1: 46 97 11 00
foa.dk/foa1
Bornholm: 46 97 33 13
foa.dk/bornholm
Esbjerg: 76 10 93 50
foa.dk/esbjerg
Frederikshavn: 46 97 11 70
foa.dk/frederikshavn
Frederikssund: 46 97 12 00
foa.dk/frederikssund

Guldborgsund: 46 97 17 50
foa.dk/guldborgsund
Herning: 46 97 12 60
foa.dk/herning
Holstebro: 46 97 14 14
foa.dk/holstebro
Horsens: 46 97 14 55
foa.dk/horsens
Kolding: 46 97 15 76
foa.dk/kolding
KLS: 46 97 15 00
foa.dk/cls

Køge: 46 97 16 00
foa.dk/koege
Lillebælt: 46 97 36 10
foa.dk/lillebaelt
LFS: 35 44 45 46
foa.dk/lfs
Lolland: 46 97 30 00
foa.dk/lolland
Mariagerfjord: 98 51 21 11
foa.dk/mariagerfjord
Nordjylland: 46 97 29 00
foa.dk/nordjylland

Nordsjælland: 46 97 33 90
foa.dk/nordsjaelland
Odense: 46 97 18 00
foa.dk/odense
Randers: 46 97 19 00
foa.dk/randere
Roskilde: 46 97 19 90
foa.dk/roskilde
Silkeborg-Skanderborg:
46 97 20 20
foa.dk/silkeborg-skanderborg
Skive: 46 97 20 80
foa.dk/skive

okt. på foa.syd.dk. 27. nov. kl. 13: Julefrokost på Øster Højst Kro. Pris for medlemmer 200 kr., ikkemedlemmer 250 kr. Tilmelding senest 18. nov. på foa.syd.dk. Ret til ændringer forbeholdes. Medlemmer betaler 20 kr. for kaffe, ikkemedlemmer betaler 30 kr., og betaler entrépris ved arrangementer. Husk du er automatisk medlem af seniorklubben som efterløner og pensionist.

VESTSJÆLLAND

Tilmelding med NemID. foa.dk/vestsjaelland.
Fagforeningen. 27. sept.: Ladywalk aflyst. 30. sept. kl. 18-21: Områdegeneralforsamling i Midtsjælland, Japanvej 2, Slagelse. Tilmelding til spisning senest 24. sept. 7. okt. kl. 18-21: Områdegeneralforsamling i Holbæk, Stenhusvej 35, Holbæk. Tilmelding til spisning senest 30. sept. 8. okt. kl. 18-21: Områdegeneralforsamling i Nordvestsjælland, Banegårdspladsen 3, Kalundborg. Tilmelding til spisning senest 2. okt. 4 x julebanko 5 nov. kl. 19-21, Stenhusvej 35, Holbæk. 21. nov. Toftegårdsvej 14, Asnæs. 19. nov. Japanvej 2, Slagelse. 26. nov. Banegårdspladsen 3, Kalundborg. 30. nov. kl. 17-21: Ordinær repræsentantskabsmøde, Filadelfia, Kurvej 4, Dianalund. Tilmelding til spisning senest 20. nov. Kontakt: Tlf. 46 97 38 60. Telefon- og åbningstider: man. og tirs. kl. 9-15, ons. lukket, tors. kl. 9-17 og fre. kl. 9-13. Hjemmeside foa.dk/vestsjaelland. Mail vestsjaelland@foa.

dk. Akuttefon faglig 46 97 21 63 kl. 16-22 på hverdage. A-kassens callcenter 46 97 10 10 kl. 16-20 på hverdage.
A-kassen. 1. okt. kl. 17-20: Efterlønsmøde i Område Nordvestsjælland, Banegårdspladsen 3, Kalundborg. 12. nov. kl. 17-21: Efterlønsmøde i Område Midtsjælland, Japanvej 2, Slagelse. Gratis og tag gerne en ledsager med.
Efterløns- og seniorklubben Holbæk. 5. okt. kl. 13-15: Kvinde-skæbner i Danmark ved Odins Ravne. 2. nov. kl. 13-15: Klubbens årlige andespil. Tilmelding ikke nødvendigt, mød blot op.
Efterløns- og seniorklubben Slagelse. 14. okt. kl. 14-16: Bankospil. 11. nov. kl. 14-16: Den første kærlighed v. Carl Erik Lundgaard. Tilmelding ikke nødvendig, mød blot op.
Efterløns- og seniorklubben Ringsted. 1. okt. kl. 14-16: Med traktor og campingvogn fra Høng til Nordkap. 5. nov. kl. 14-16: Ordinær generalforsamling og efterfølgende bankospil. Tilmelding ikke nødvendig, mød blot op.
Efterløns- og seniorklubben Nordvestsjælland. 7. okt. kl. 11-15: Bankospil og fællesspisning. Tilmelding på foa.dk/vestsjaelland.
Ringsted Kongrescenter. Nye oplevelser med 10 % rabat til alle forestillinger, køb billetter via linket i nyhedsbrevene udsendt via mail.

Tjek din løn

Får du den løn, du har krav på?

Det kan godt betale sig at tjekke sin lønseddel. Nogle gange er der fejl i den, der betyder, at du ikke får den løn, du har krav på. FOA kan tjekke din løn og finde ud af, om du har penge til gode.

Tjek din løn på: foa.dk/loentjek

FOA

Redaktionen sluttet
12. august

Indlæg til 'Det sker' sendes til Henriette Monrad, hmon@foa.dk

Frist til nummer 5
19. oktober

Annoncer
Dansk Mediaforsyning
Telefon
70 22 40 88
dmfnet.dk

Annoncefrist
Nummer 4:
21. september
Nummer 5:
16. november

Annoncer og indstik, som er udsendt sammen med Fagbladet FOA, er ikke udtryk for FOAs anbefalinger.

Nummer 4 udkommer
Uge 43 2020

Synspunkter fremsat i Fagbladet FOA er ikke nødvendigvis sammenfaldende med FOAs synspunkter.

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt

PRESSE NÆVNET

Medlem af Danske Medier

DANSKE MEDIERS OPLAGSKONTROL

Tilsluttet Specialmedier-nes Oplagskontrol

Oplag:
181.225/10. årgang
Tryk: Color Print A/S
ISSN: 1901-0230

Social- og Sundhedsafdelingen:

46 97 22 22
foa.dk/sosu
Sydfyn: 46 97 27 27
foa.dk/sydfyn
Sydsjælland: 46 97 28 00
foa.dk/sydsjaelland
Sønderborg: 46 97 34 00
foa.dk/soenderborg
Sønderjylland: 46 97 35 00
foa.dk/soenderjylland

Varde: 75 21 01 00
foa.dk/varde

Vejle: 75 82 52 88
foa.dk/vejle

Vendsyssel:
46 97 10 30/46 97 13 46
foa.dk/vendsyssel

Vestsjælland: 46 97 38 60
foa.dk/vestsjaelland

Viborg: 46 97 30 30
foa.dk/viborg

Århus: 89 36 66 66
foa.dk/aarhus

PMF-afdelinger

PMF afd. 1: 46 97 31 01
foa.dk/pmf1

PMF afd. 4: 43 71 66 90
foa.dk/pmf4

FOA/PMF Kbh. Syd:
46 97 28 50
foa.dk/foa-pmf-kbh-syd

PMF Fyn: 46 97 13 13
foa.dk/pmf-fyn

PenSam

Jørgen Knudsens Vej 2
Postboks 282
3520 Farum
Telefon: 44 39 39 39
pensam@pensam.dk
pensam.dk

Udgiver:

FOA

Staunings Plads 1-3
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
foa.dk
e-mail: foa@foa.dk

QUIZ

KRAV

1. Hvor mange af FOAs medlemmer er helt eller delvist enige i, at ledelsen på deres arbejdsplads gør en stor indsats for klimaet?

- A. Hver anden
- B. Hver tredje
- C. Hver femte

2. Social- og sundhedshjælper Mirsada Totic har fået hjælp af FOA til at ...

- A. Søge nyt arbejde
- B. Anmelde en arbejdsskade
- C. Få lønforhøjelse

3. Hvornår er sidste frist for at indsende krav til OK21 for medlemmer og FOA-afdelinger?

- A. 1. oktober 2020
- B. 10. november 2020
- C. 1. januar 2021

4. Hvor mange af FOAs medlemmer har været udsat for mobning på deres arbejdsplads indenfor det seneste år?

- A. Hver tredje
- B. Hver femte
- C. Hver syvende

5. Jennie Nielsen har et mantra om, at ingen skal føle sig dumme. Hvad laver hun?

- A. Underviser på SOSU-Fyn
- B. Praktikvejleder på plejehjem
- C. Pædagog i børnehaven

6. Vi er gået tæt på en af illustrationerne i dette nummer af Fagbladet FOA. Hvad forestiller det?

- A. Spiselige larver
- B. Træflis
- C. Ristede mandler

KAN DU DIT FAGBLAD?

Vær med i lodtrækningen om et gavekort til Coop til en værdi af 250 kroner. Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål. Du finder alle svar i dette nummer af Fagbladet FOA.

Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen. Send dit svar til: brevkasse@foa.dk **senest 20. september.** Du kan også besvare quizzen på foa.dk/quiz

Vinder af quizzen i Fagbladet FOA nr. 2/2020 blev **Berit Poulsen, Skjern.**

Partistøtte – nej tak!

Hvert år skal fagforeninger sende en blanket til framelde af partistøtte til deres medlemmer. Det står der i 'Lov om private bidrag til politiske partier og offentliggørelse af politiske partiers regnskaber' fra 1990. Selv om det siden er blevet muligt at underskrive sådan en erklæring online, gælder loven stadig.

FOA går ikke ind for, at medlemmerne skal støtte politiske partier over kontingentet. Skulle det på et tidspunkt komme på tale, kan du på forhånd melde fra ved at bruge kuponen herunder.

Kuponen skal sendes til forbundets revisor. På den måde sikrer du dig anonymitet. FOA får kun at vide, hvor mange der har framelde sig – ikke hvem. Frameldingen gælder, indtil du annullerer den. Du behøver derfor ikke indsende kuponen, hvis du allerede har gjort det tidligere.

Du kan finde frameldingskuponen på foa.dk/partistoette og skrive den ud, hvis du vil undgå at klippe i bladet. Men desværre er du stadig nødt til at købe et frimærke og spadsere ned til postkassen.

☐ **Framelding:** Jeg ønsker at være fritaget for at betale til politiske partier eller partipolitiske formål i øvrigt over medlemskontingentet. Sendes til:
Ri Statsautoriseret Revisionsaktieselskab,
Skagensgade 1, 2630 Tåstrup
Mærk kuverten: **Erklæring**

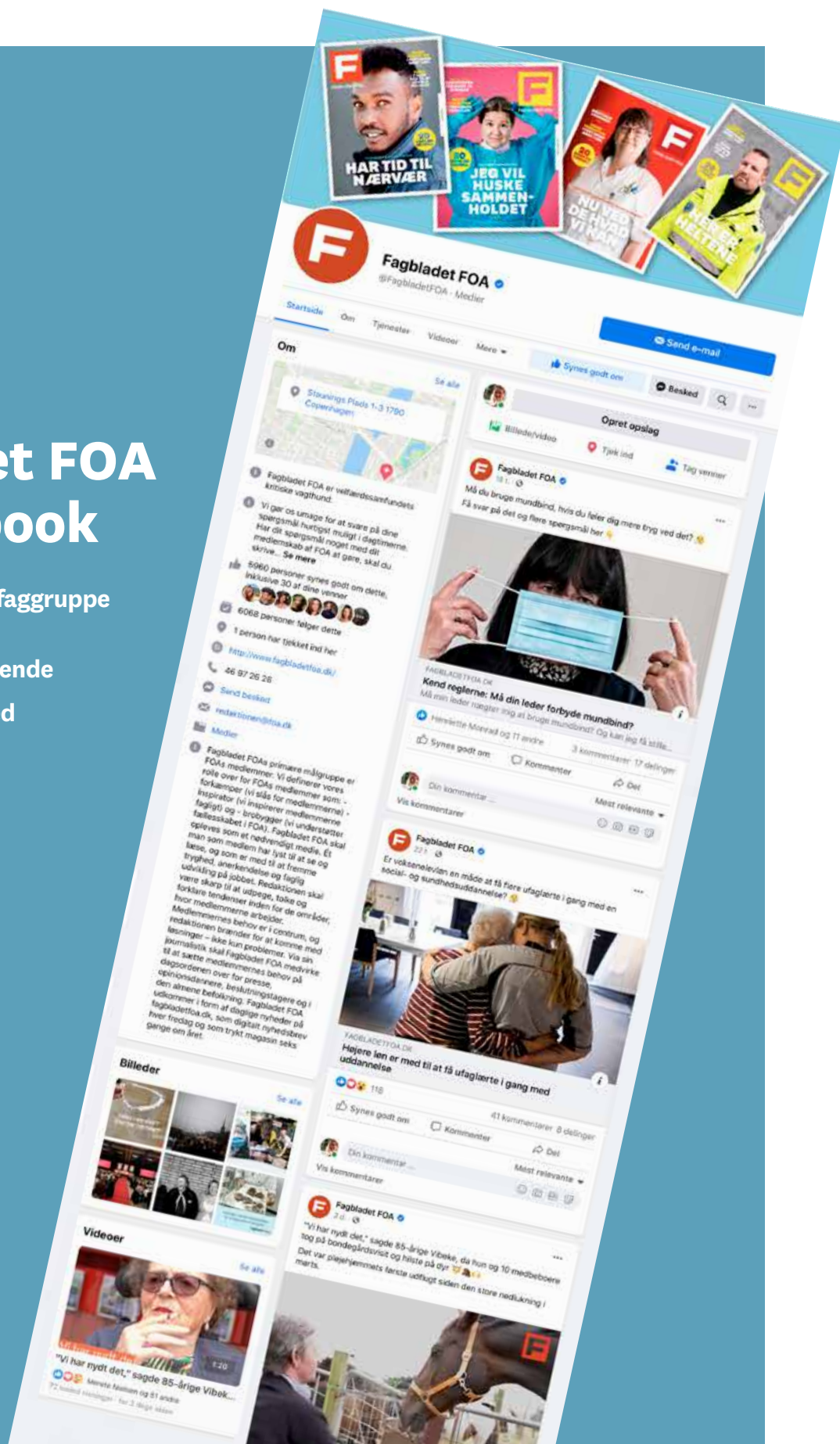
Cpr.nr.
Lokal FOA-afdeling
Navn
Adresse
Postnummer og by
Dato
Underskrift

FOA
SAMMEN
GØR VI FORSKELLEN

Følg Fagbladet FOA på Facebook

- Få nyheder om din faggruppe fra Fagbladet FOA
- Giv din mening til kende
- Tip redaktionen med forslag til historier

SPAR PENGE

TJEK DINE **FOA FORDELE** I PENSAM BANK

Er du med i FOA, kan du spare penge. Vi tilbyder priser & fordele ingen samlet set kan matche.

pensam.dk/foa_fordele

RING PÅ
44 39 39 53

og hør om **DINE**
fordele

LØNKONTO

- ✓ 3% i rente op til 25.000 kr.
- ✓ Kassekredit op til 50.000 kr.
- ✓ Personlig rådgiver
- ✓ Gebyrfri hverdag

BILLÅN

- ✓ Fra 2,95% i rente

PRIVATLÅN

- ✓ 5,95% i rente på privatlån - **NYHED**

BOLIGLÅN

- ✓ Landets billigste boliglån
- ✓ Spar 2.500 kr. pr. lånt million hos Totalkredit årligt
- ✓ Boligrådgivning fra start til slut

PenSam

FOA